

Švietimo ir konsultavimo priemonių įgyvendinimo gairės energijos tiekėjams

2026, Vilnius

Dokumentas	ŠVIETIMO IR KONSULTAVIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO GAIRĖS ENERGIJOS TIEKĖJAMS
Sudarymo data	2026-08-31
Aprašas	Šiame dokumente pateikiama informacija, kuri padės energijos tiekėjams geriau suprasti švietimo ir konsultavimo svarbą ir prasmę, veiksmingų švietimo ir konsultavimo priemonių, planavimą ir kūrimą, švietimo ir konsultavimo veiklos vykdymą, kiekvieno švietimo ir konsultavimo priemonių tipo aprašymą, dažniausiai pasitaikančias klaidas ir kaip jų išvengti. Dokumentas apžvelgia švietimo ir konsultavimo priemonių įgyvendinimo praktikas ir esminius aspektus.
Parengė	VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, Energijos vartojimo efektyvumo didinimo kompetencijų centras Agnė Stonienė Laima Narsutytė Mindaugas Mižutavičius

Lietuvos
Respublikos
aplinkos
ministerija

Projektas „Energijos efektyvumo didinimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE20 IPC/LT/000002) yra finansuojamas Europos Sąjungos LIFE programos ir Lietuvos Respublikos lėšomis. Šioje ataskaitoje pateikiamas viešosios įstaigos Lietuvos energetikos agentūros požiūris, ir Europos Komisija nėra atsakinga už bet kokią šios informacijos panaudojimą.

Turinys

Sąvokos ir sutrumpinimai	4
Dokumento paskirtis	6
1. Švietimo ir konsultavimo susitarimų įgyvendinimo raida	7
2. Vartotojų švietimo ir konsultavimo esmė (prasmė)	9
3. Švietimo ir konsultavimo (priemonių įgyvendinimo) procesas	11
4. Veiksmingų priemonių planavimas ir kūrimas	13
4.1 Priemonių planavimo eiga	13
4.1.1 Vartotojų segmentavimas	13
4.1.2 Vartotojo profilio ir naudų analizė	14
4.1.3 Elgsenos keitimo intervencijų formavimas.....	15
4.1.4 Intervencijų kūrimo procesas	15
4.1.5 Intervencijų turinys.....	18
5. Švietimo ir konsultavimo veiklos vykdymas	19
5.1 Bendrosios nuostatos	20
5.2 Sutaupytos energijos skaičiavimai	21
5.3 Sutaupytos energijos skaičiavimo principas	23
6. Švietimo ir konsultavimo priemonės.....	23
6.1 Informacijos skelbimas interneto svetainėje	23
6.2 Informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose arba informacijos skelbimas televizijoje ar radijo laidose	24
6.3 Palyginamosios analizės vartotojų grupėje kartu su energijos taupymo patarimais teikimas spaudinyje ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu.....	25
6.4 Viešinimo renginys, apimantis energijos vartojimo efektyvumo didinimą.....	26
6.5 Konsultacijos elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu gavus vartotojo prašymą	27
6.6 Konsultacijos atvykus pas vartotoją	27
6.7 Energijos matuoklių ar kitokios matavimo įrangos skolinimas	28
6.8 Energetinių sistemų ir įrenginių efektyvaus eksploatavimo mokymai.....	29
6.9 Informacijos teikimas tiesioginiais komunikavimo kanalais (elektroniniu paštu arba mobiliosiomis aplikacijomis arba savitarnos svetainėse)	30
7. Veiklos vykdymo pagrindimas	31
Šaltiniai	34
Priedai.....	35
1 priedas. Ataskaitos formos paruošimas ir pagrindinių duomenų apie energijos tiekėją pildymas	35
2 priedas. Bendrosios formos naudojimo gairės	36
3 priedas. Informacijos apie švietimo ir konsultavimo priemonę pildymas	38

Sąvokos ir sutrumpinimai

Energetikos ministerija – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

Energijos tiekėjas – energijos tiekimo įmonė.

Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonė – priemonė, kuri sumažina energijos suvartojimą dėl technologinių, elgsenos ir (arba) fiskalinės politikos priemonių taikymo.

Galutinė energija – energija, pateikta pramonės, statybos, žemės ūkio, kitų ekonominės veiklos rūšių įmonių galutiniams vartotojams ir namų ūkiams.

Galutinės energijos suvartojimas – visas galutinės energijos, išskyrus energetikos veiklai skirtą energiją, kiekis.

LEA – Viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra paskirta vykdyti įgaliotosios įstaigos funkcijas ir atlikti pagal Švietimo konsultavimo susitarimų aprašą teikiamų ataskaitų patikrinimą, analizę, duomenų kaupimą ir sisteminimą bei apibendrinimą.

Metinė ataskaita – energijos tiekėjo kasmet iki vasario 15 d. už praėjusiais metais įgyvendintas švietimo ir konsultavimo priemonės LEA pateikiama ataskaita.

NEKSVP – Lietuvos Respublikos Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas 2021-2030 metams.

Pirminė energija – gamtinių išteklių energija: organiniame kure (naftoje, durpėse, biomasėje ir pan.) sukaupta energija, branduolinė (atominė) energija, vandens potencinė energija, vėjo, saulės, geoterminė, cheminių procesų energija.

Pirminės energijos suvartojimas – šalies bendrosios energijos vidaus sąnaudos, išskyrus vartojimą ne energetikos reikmėms.

Susitarimų sudarymo tvarkos aprašas – Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-221 patvirtintas Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų sudarymo tvarkos aprašas.

Sutaupyta energija – energijos kiekis, nustatomas matuojant ir (arba) įvertinant energijos suvartojimą prieš įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę ir ją įgyvendinus ir prireikus perskaičiuojamas įvertinant aplinkos sąlygų pokytį, darantį poveikį energijos suvartojimui.

Sutaupytos energijos apskaičiavimo aprašas – Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 1-320 patvirtintas Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarkos aprašas.

ŠKP – Švietimo ir konsultavimo priemonė.

Švietimo konsultavimo susitarimų aprašas – Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-221 patvirtintas Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų sudarymo tvarkos aprašas.

Vartotojas – galutinės energijos vartotojas.

Vartotojų elgsena – vartotojų elgesio pokyčiai mažinantys energijos vartojimą.

Vartotojų elgseną keičianti intervencija – energijos tiekėjų švietimo ir konsultavimo veiklos, kurios turi pasiekti vartotojus ir skatinti juos diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, įgyvendinti patarimus, kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas, todėl visos švietimo ir konsultavimo veiklos turi realiai prisidėti prie vartotojų elgsenos keitimo ir energijos suvartojimo mažėjimo.

VERT – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.

Dokumento paskirtis

Siekiant įgyvendinti užsibrėžtus energijos vartojimo efektyvumo politikos priemonių tikslus (iki 2030 m. suminiu būdu sutaupyti 39,35 TWh), viena iš planuojamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių iki 2030 metų Vartotojų švietimas ir konsultavimas (tikslas sutaupyti 2,77 TWh (2021–2030)).

Vienas iš Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje nustatytų principų, kuriais vadovaujantis Lietuvoje bus toliau vykdomas energijos vartojimo efektyvumo didinimas — aktyvus energijos vartotojų mokymas ir švietimas. Kadangi energijos vartotojai, keisdami savo elgseną ir įpročius, gali prisidėti prie energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslų, energijos vartotojų mokymas ir švietimas turi būti stiprinamas.

Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatyme numatyta, kad švietimas ir konsultavimas, kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas, yra viena iš energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonių. Taip pat įstatyme numatyta, kad energijos tiekėjai su Energetikos ministerija sudaro viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.

Sudaromų susitarimų tikslas – šviesti ir konsultuoti vartotojus apie energiją taupančias priemones ir sprendimus, kurie keičia vartotojų elgseną ir įpročius didinant energijos vartojimo efektyvumą.

Šiame dokumente pateikiama informacija, kuri padės energijos tiekėjams geriau suprasti švietimo ir konsultavimo svarbą ir prasmę, veiksmingų ŠKP planavimą ir kūrimą, švietimo ir konsultavimo veiklos vykdymą, kiekvieno ŠKP tipo aprašymą, dažniausiai pasitaikančias klaidas ir kaip jų išvengti.

Dokumentas apžvelgia ŠKP įgyvendinimo praktiką ir esminius aspektus, kurie gali būti apibendrinti šiomis tematinėmis sritimis:

1 pav. Švietimo ir konsultavimo priemonių įgyvendinimo gairių tematinės sritys

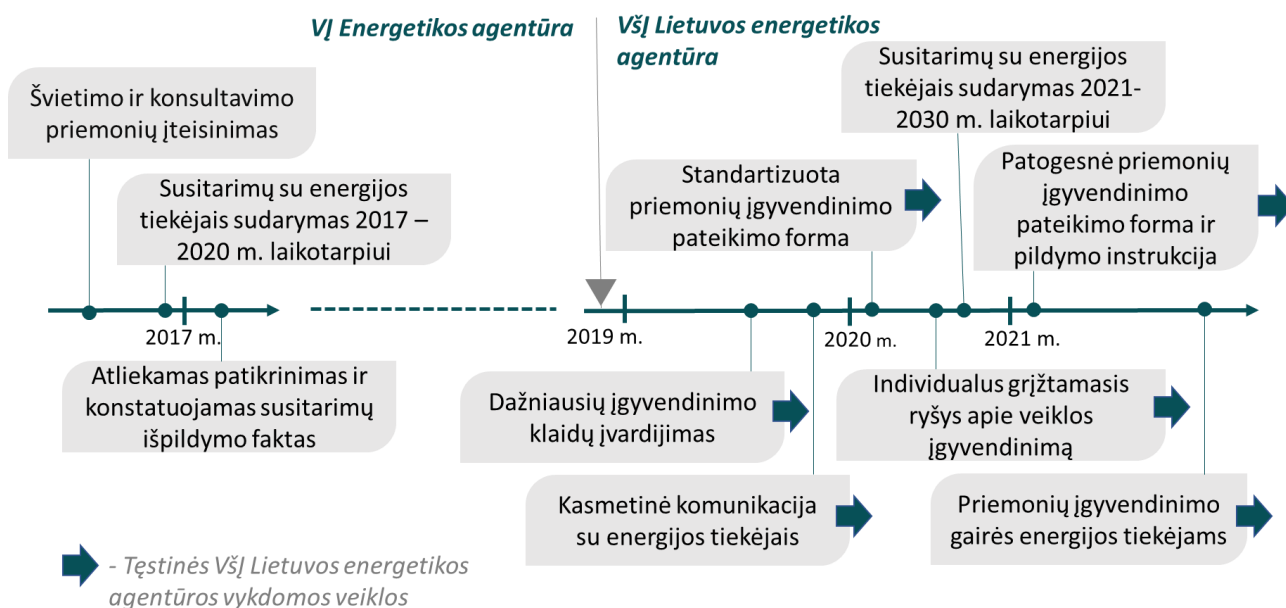
Dokumento turinys yra rekomendacinio, paaiškinamojo pobūdžio. Esant prieštaravimams tarp šio dokumento ir teisės aktų, prioritetą teikiamas aktualioms teisės aktų redakcijoms.

1. Švietimo ir konsultavimo susitarimų įgyvendinimo raida

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 8 str. nuostatas ir vadovaujantis Švietimo konsultavimo susitarimų aprašu, 2017 m. pradėta vartotojų švietimo ir konsultavimo veikla. Vykdam švietimo ir konsultavimo susitarimus, į vartotojų elgsenos keitimą ir energijos vartojimo efektyvumo didinimą orientuotos vartotojų ŠKP ir jų įgyvendinimas yra nuolatos tobulinami.

2

pav

2 pav. Švietimo ir konsultavimo susitarimų įgyvendinimo nuo 2017 m. raida

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 8 straipsnio ir Švietimo konsultavimo susitarimų aprašo nuostatomis, tarp Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir energijos tiekimo įmonių sudaromi energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimai dėl galutinės energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo didinant energijos vartojimo efektyvumą.

Susitarimų sudarymo tikslas – **šviesti ir konsultuoti** vartotojus apie energiją taupančias priemones ir sprendimus, kurie keičia vartotojų elgseną ir įpročius, didinant energijos vartojimo efektyvumą. Pradinis vartotojų švietimo ir konsultavimo, didinant energijos vartojimo efektyvumą, proceso etapas – susitarimų tarp Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir energijos tiekimo įmonių pasirašymas.

Energijos tiekėjas, vadovaudamasis Švietimo konsultavimo susitarimų aprašo priede pateikta pavyzdine forma, parengia susitarimo projektą. Susitarime gali būti įtraukiamos ir kitos sąlygos, susijusios su švietimo konsultavimo nuostatų įgyvendinimo detalizavimu.

Parengtą susitarimo projektą tiekėjas pateikia vertinti įgaliotosios įstaigos funkcijas vykdančiai VšĮ Lietuvos energetikos agentūrai (toliau – LEA).

LEA, atlikdama susitarimo projekto patikrą, vertina:

- susitarimo projekte nurodytų priemonių atitikimą *Sutaupytos energijos apskaičiavimo apraše* numatytoms priemonėms ir priemonių tipo dubliavimo tai pačiai vartotojų tikslinei grupei faktą;
- susitarimo projekte nurodytų priemonių rodiklių pateikimą (tikslinė grupė, pastarosios dydis, numatomos išlaidos ir pan.);
- susitarimo projekte nurodytų priemonių sukuriama efekto preliminarų atitikimą įsipareigojimui sutaupyti 1 procentą tiekėjo patiektos energijos kiekio jo galutinės energijos vartotojams Lietuvos Respublikoje per ataskaitinius kalendorinius metus.

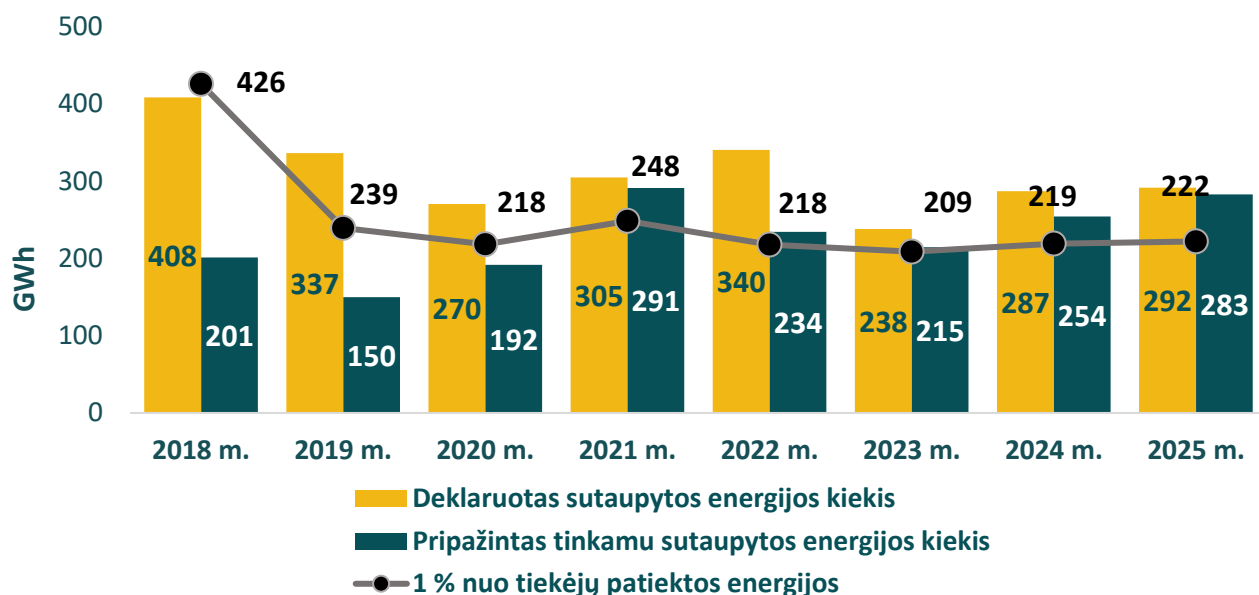
Atlikusi patikrą, LEA teikia energijos tiekėjui paaiškinimus, pastabas, pasiūlymus ir komentarus susitarimo koregavimui. Pagal pastabas pakoreguotą susitarimo projektą energijos tiekėjas pakartotinai teikia LEA. Energijos tiekėjui tinkamai parengus susitarimo projektą, LEA jį informuoja apie tai ir suteikia informaciją dėl susitarimo pasirašymo eigos. Tiekėjas su LEA suderintą susitarimą pasirašo ir teikia pasirašymui Lietuvos energetikos ministerijai. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai pasirašius, susitarimas siunčiamas energijos tiekėjui.

Pasirašyti susitarimai gali būti atnaujinami. Atnaujinto susitarimo pasirašymas vyksta tokia pat tvarka.

Siekiant užtikrinti sklandesnį šios efektyvumo priemonės, kuri yra svarbi siekiant didinti Lietuvos gyventojų energetinį raštingumą ir skatinti racionalių, su energijos vartojimu susijusių, sprendimų priėmimą, įgyvendinimą, LEA vykdo šiuos veiksmus:

- sistemingas dažniausiai pasitaikančių klaidų įvardijimas;
- kasmetinė komunikacija su energijos tiekėjais, pristatant atliktų patikrinimų rezultatus ir atsakant į aktualius klausimus;
- individualus grįžtamasis ryšys energijos tiekėjui įvardijant konkrečios ŠKP įgyvendinimui reikalingas korekcijas;
- galimybė energijos tiekėjams patikslinti jau pateiktą veiklos vykdymo dokumentaciją, reaguojant į LEA pastabas ir pasiūlytus tikslinimus;
- parengta standartizuota informacijos pateikimo forma (kartu su detalio naudojimo instrukcija), supaprastinanti ir palengvinanti energijos tiekėjui informacijos pateikimą;
- švietimo ir konsultavimo susitarimų tarp energijos tiekėjo ir Energetikos ministerijos naujam laikotarpiui derinimas, užtikrinant susitarimų nuoseklumą ;
- pateikta koncentruota informacija ŠKP įgyvendinimo gido pavidalu.

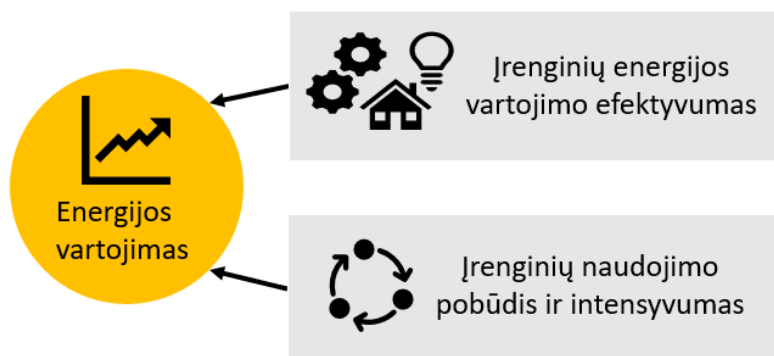
Šie veiksmai nukreipti į sklandesnį ŠKP įgyvendinimą, užtikrinant, kad energijos tiekėjų vykdytos veiklos būtų tinkamai pagrįstos ir jas galima būtų užskaityti kaip tinkamas. 3 pav. matomas veiklos įgyvendinimo sklandumą nuo 2018 m. indikuojantis skirtumas tarp energijos tiekėjų deklaruotų ir tinkamais pripažintų energijos sutaupymų.

3 pav. Veiklos įgyvendinimo sklandumą indikuojantis skirtumas tarp energijos tiekėjų deklaruotų ir tinkamais pripažintų energijos sutaupymų

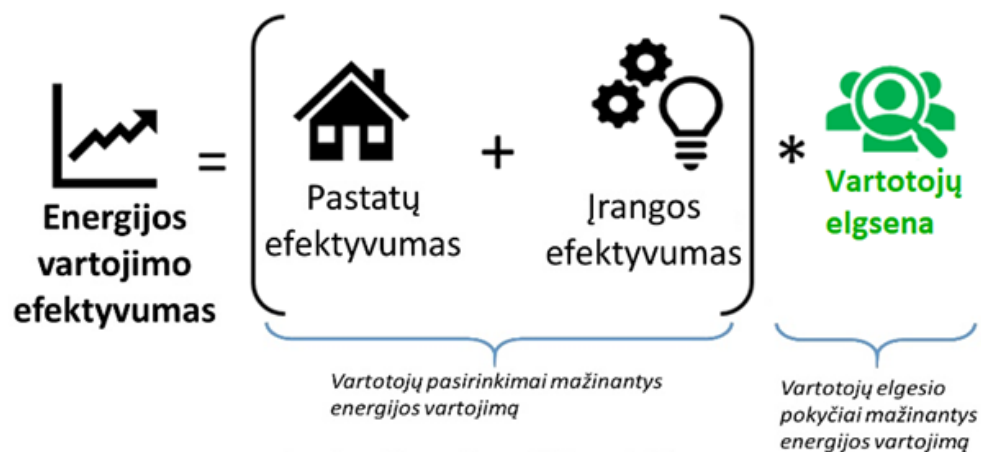
2. Vartotojų švietimo ir konsultavimo esmė (prasmė)

Energijos suvartojimui didelę įtaką daro įrenginių energijos vartojimo efektyvumas, dėl to didžiausias dėmesys skiriamas efektyvių įrenginių diegimui. Mokslinių tyrimų metu nustatytas energijos našumo nuokrypio reiškinys, kai numatomas ir faktinis energijos taupymas nesutampa.

4 pav. Energijos vartojimą lemiantys veiksniai, bendruoju atveju.

Netinkama vartotojų elgsena gali lemti skirtumus tarp prognozuojamo ir faktinio energijos sutaupymo, net jei įrenginiai veikia efektyviai. Energijos vartojimo efektyvumo išraišką galima iliustruoti 5 paveikslu.

5 pav. Energijos vartojimo efektyvumas

Vartotojų elgseną, susijusią su energijos vartojimo efektyvumu, labiausiai lemia jų turimos žinios arba jų trūkumas. Siekiant didinti vartotojų sąmoningumą, taikomos švietimo ir konsultavimo priemonės.

Norint pasiekti geresnių rezultatų naudojamos elgseną keičiančios priemonės. Vykdomas atskirų vartotojų informavimas apie jų įpročių ir pasirinkimo pasekmes, kiek jų veiksmai turi įtakos energijos suvartojimui, išlaidoms, aplinkos taršai. Remiantis skirtingais šaltiniais, vartotojų įpročių ir pasirinkimų įtaka energijos suvartojimui, nevertinant įrenginių energijos vartojimo efektyvumo, gali svyruoti nuo 1–3 proc. iki 30–50 proc.

6 pav. Energijos vartotojo elgsenos procesas

Siekiant parengti veiksmingas priemones, kurios pakeistų vartotojų elgseną ir padėtų sumažinti energijos suvartojimą, svarbu identifikuoti veiksnius, lemiančius vartotojų įpročius ir pasirinkimus.

7 pav. Elgseną keičiančios intervencijos

3. Švietimo ir konsultavimo (priemonių įgyvendinimo) procesas

Energijos tiekėjų vykdomą vartotojų švietimo ir konsultavimo procesą sudaro 4 etapai (8 pav.). Procesas inicijuojamas pasirašant susitarimą tarp energijos tiekėjo ir Energetikos ministerijos (vienkartinis proceso žingsnis). Šiuo susitarimu šalys suderina sąlygas ir preliminarų veiklos vykdymo planą. Tolimesni etapai yra vykdomi kiekvienais metais, kol galioja susitarimas.

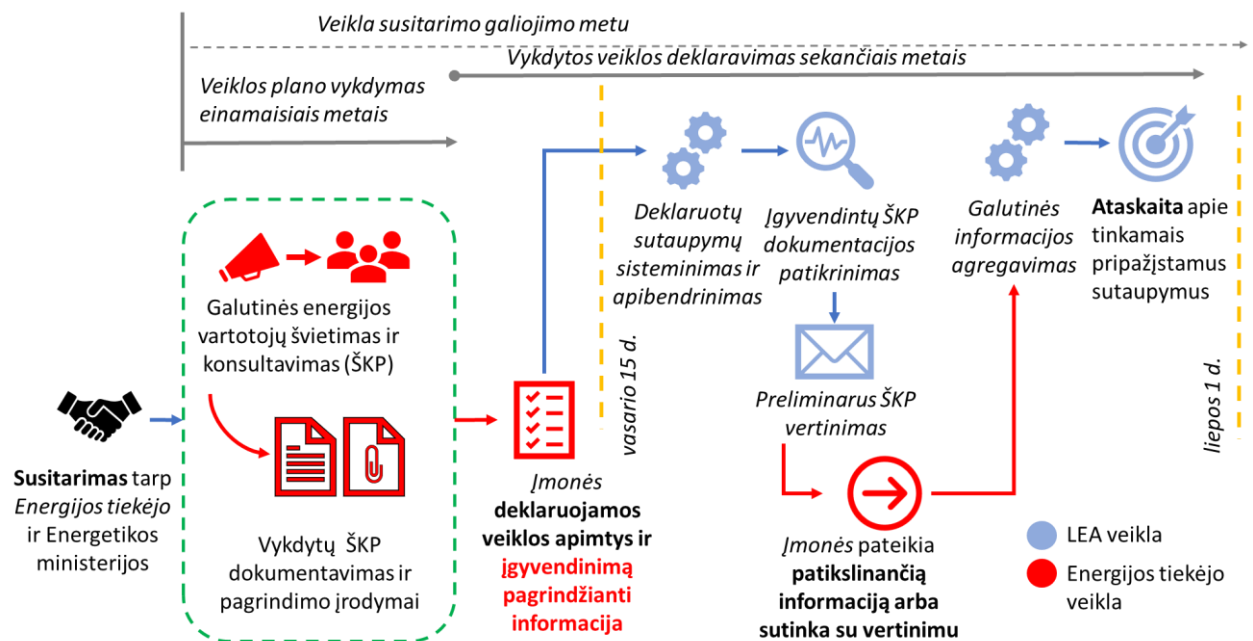

8 pav. Energijos tiekėjų vykdomas vartotojų švietimo ir konsultavimo proceso etapai

Vadovaujantis Švietimo konsultavimo susitarimų aprašo nuostatomis, energijos tiekėjai su Energetikos ministerija sudaro viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo, kuriuose nurodoma:

- 1) vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtys ir konsultavimo grafikas;
- 2) ataskaitų apie vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtį teikimo tvarka (ataskaitos forma, pateikimo laikotarpiai);
- 3) informacija apie vartotojų švietimo ir konsultavimo priemones;
- 4) nustatomas susitarimo galiojimo laikotarpis ir jo pratęsimo tvarka.

Po susitarimų pasirašymo kiekvienais metais įgyvendinamos švietimo ir konsultavimo veiklos bei vykdomas šių veiklų įgyvendinimo kontrolės procesas (9 pav.).

9 pav. Švietimo ir konsultavimo veiklos vykdymo ir kontrolės schema

Energijos tiekėjas kasmet, už praėjusiais metais (ataskaitiniais kalendoriniais metais) įgyvendintas ŠKP, atsiskaito LEA iki vasario 15 d. pateikdamas metinę ataskaitą ir dokumentus ar jų kopijas arba kitą, jo nuomone reikalingą, informaciją, kuri tinkamai pagrįstų metinėje ataskaitoje nurodytų ŠKP įgyvendinimą.

Vadovaujantis Švietimo ir konsultavimo susitarimų aprašo nuostatomis, LEA kasmet atlieka ne mažiau kaip 20 procentų energijos tiekėjų pateiktų ŠKP įgyvendinimo dokumentų patikrinimą pagal Susitarimų sudarymo tvarkos apraše reglamentuotą tvarką.

Patikrinimo tikslas yra nustatyti, ar energijos tiekėjų deklaruojamos ŠKP yra įgyvendintos vadovaujantis Švietimo konsultavimo susitarimų aprašo nuostatomis, ar pateikti ŠKP įgyvendinimo faktą pagrindžiantys dokumentai, ar yra vartotojų patvirtinimai (pagrindžiant tokių ŠKP kaip: konsultacijos atvykus pas vartotoją, mokymai, renginiai, vykdymą), kad šie gavo konsultacijas, neatmetant galimybės susisiekti su vartotoju ir gauti jo patvirtinimą dėl konsultacijos suteikimo, bei pateiktos informacijos įvertinimą (ar ji realiai naudinga).

Atlikus ŠKP įgyvendinimo ir atitikties Švietimo konsultavimo susitarimų aprašo nuostatomis vertinimą, LEA siunčia energijos tiekėjui vertinimo suvestines su patikrinimo rezultatų santrauka. Vertinimo suvestinėse pateikiamos energijos tiekėjo atskirų ŠKP vertinimo išvados, komentarai ir pastabos informacijos / dokumentų patikslinimui (tuo atveju, kai reikalinga), į kuriuos prašoma atsižvelgti ir nurodomas terminas trūkumų šalinimui. Patikrinimo rezultatų santraukoje susisteminta informacija apie visas energijos tiekėjo ŠKP ir pripažintus tinkamais energijos sutaupymus.

Energijos tiekėjai, siekdami tinkamo ŠKP įgyvendinimo pagrindimo pagal Švietimo konsultavimo susitarimų aprašą ir dar nepagrįstų energijos sutaupymų pripažinimo tinkamais, per nustatytą laiką turi galimybę pateikti patikslinančią informaciją / dokumentus. LEA, gavusi ŠKP įgyvendinimą patikslinančią informaciją, atlieka pakartotinį jos įvertinimą ir koreguoja vertinimo suvestines. Po patikslinimo energijos tiekėjui siunčiamos galutinės vertinimo suvestinės ir patikrinimo rezultatų santrauka.

Informacijos teikimo procedūra yra baigtinė. Švietimo konsultavimo susitarimų apraše nustatyta data (kasmet iki liepos 1 d.), iki kurios LEA surinkusi informaciją ir dokumentus iš energijos tiekėjų, ją susistemina ir parengia bei Energetikos ministerijai pateikia apibendrintą informaciją apie susitarimų įgyvendinimą už praėjusius metus, akcentuojant ŠKP veiklas, vartotojų skaičių ir ŠKP poveikio efektyvumą.

Kartu su apibendrinta informacija .xlsx formatu pagal kiekvieną energijos tiekėją, sudariusį susitarimą su Energetikos ministerija dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo, pateikiama pažyma, kurioje nurodoma: energijos tiekėjų metinių ataskaitų pateikimo būseną, metinėse ataskaitose nurodyti energijos sutaupymai, metinių ataskaitų ir jose nurodytų energijos sutaupymų patikrinimo imtis, sutaupyta energijos kiekis ir pokytis po patikrinimo, patikrinimo metu nustatyti bei nepašalinti trūkumai, pažeidimai ir kita.

Energetikos ministerija turi teisę susitarimų neįvykdžiusius arba netinkamai ŠKP įgyvendinusius energijos tiekėjus perduoti Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (VERT), kuri, vadovaujantis Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 20 straipsnio nuostatomis, gali skirti sankcijas.

4. Veiksmingų priemonių planavimas ir kūrimas

4.1 Priemonių planavimo eiga

Energijos tiekėjas pagal su Energetikos ministerija pasirašytą sutarimą turi parengti ŠKP įgyvendinimo planą. Plane nurodyti priemonių tipai apibrėžia sąveiką su galutinės energijos vartotojais, tačiau nedetalizuoja turinio, kuris bus naudojamas vartotojų elgsenai keisti. Siekiant rezultatyvaus ŠKP veiklų įgyvendinimo ir, kad priemonės turinys pasiektų ir turėtų įtaką galutiniam vartotojui, reikalinga atlikti sistemingą turinio pasiruošimą. Vienas iš galimų kelių, kuriuo būtų sukurtas paveikus turinys bei tikslingo veikimo strategija, suskirstomas šiais etapais:

1. vartotojų segmentavimas;
2. vartotojo profilio ir naudų analizė;
3. elgsenos keitimo intervencijų formavimas;
4. Intervencijų kūrimo procesas
5. intervencijų turinys.

Atlikus šiuos veiksmus tikėtinas sklandesnis ir rezultatyvesnis ŠKP įgyvendinimas.

4.1.1 Vartotojų segmentavimas

Siekiant, kad pateikta informacija labiau paveiktų vartotoją, reikalinga formuoti žinutes, kurios yra įdomios ir aktualios jų gavėjui. Dėl skirtingų interesų, vykdomų veiklų, energetinio raštingumo lygio ir kitų veiksnių yra sudėtinga pateikti vieną universalią, visiems vartotojams tinkančią ir paveikiančią žinutę. Atsižvelgiant į tai – tikslinga atlikti vartotojų segmentavimą, pagal jiems būdingas charakteristikas. Galimi segmentavimo pavyzdžiai:

- komerciniai / nekomerciniai ūkio subjektai;
- pastatų / pramonės / transporto sektorių subjektai;
- gyvenamasis / negyvenamasis sektorius;

- pagal vartojimo apimtį;
- priklauso energetinį skurdą patiriančiai visuomenės daliai (Taip / Ne);
- įsipareigojimas mažinti poveikį klimato kaitai (Taip / Iš dalies / Ne);
- prieiga prie elektroninių paslaugų (Taip / Iš dalies / Ne);
- modernizuoti / nemodernizuoti pastatai;
- energinio naudingumo klasė.

Vartotojai gali būti segmentuojami neapsiribojant šiais kriterijais. Konkrečių kriterijų priskyrimas suteikia galimybę grupuoti turimus vartotojus ir objektyviau formuoti tolimesnę komunikacijos strategiją.

Priskyrus vartotojams būdingus bruožus, požymius, iliustruojančius jų specifiką (charakteristikas), pastarieji gali būti sugrupuoti pagal bendrus požymius. Segmentuodami auditoriją galime sukurti labiau pritaikytas ir efektyvesnes komunikacijos žinutes, kurios atitinka konkrečių grupių poreikius ir interesus, padeda užtikrinti, kad pranešimai būtų labiau pastebimi ir paveikūs.

4.1.2 Vartotojo profilio ir naudų analizė

Nustačius vartotojų segmentus, siūloma išanalizuoti kokias naudas gauna ir kokius sunkumus patiria vartotojai vykdydami savo veiklą. Tokią analizę patogiausia atlikti pasitelkiant „vertės pasiūlymo žemėlapią“ metodą¹.

Sudarant vertės pasiūlymo žemėlapią sudaromas vartotojo profilis ir formuojamas vertės pasiūlymas. Veiksmus apibrėžiantis vertės pasiūlymas yra korektiškas tuo atveju, jei atitinka vartotojo profilį, t. y. vartotojui yra reikalingas ir naudingas, pašalina vartotojo sunkumus ir padeda geriau atlikti vartotojo darbus (sprendžia problemą).

Naudojantis šiuo modeliu, pirmiausia sudaromas vartotojo profilis, kuriame apibrėžiami vartotojo darbai, naudos ir sunkumai. Toks vartotojo profilis turėtų būti sudaromas kiekvienam vartotojų segmentui. Profilio sudarymo procesas gali būti kartotinas – nuolatos papildant nauja prieinama informacija. Siekiant paprastesnio profilio sudarymo, rekomenduojama pasinaudoti 1 lentelėje pateikiamais klausimais, padedančiais surinkti informaciją.

1 lentelė. Rekomendaciniai vartotojo pažinimo klausimai

Vartotojo profilio aspektas	Apibūdinimas	Klausimai
Vartotojo naudos	Tai, ko vartotojas tikisi, trokšta ar kuo galima nustebinti: *funkcinis naudingumas; * socialinė nauda; * teigiamos emocijos; * finansinė nauda.	Ko ieško vartotojas? Ko vartotojas tikisi ir kas viršytų jo lūkesčius (kokybės lygis)? Kiek esami sprendimai tenkina vartotoją (kokybė, sprendimai, efektyvumas)? Kas palengvintų vartotojo gyvenimą? Kokios socialinės naudos vartotojas tikisi (geresnė savijauta, statusas, garbė)?

¹ Value proposition canvas

Vartotojo profilio aspektas	Apibūdinimas	Klausimai
Vartotojo sunkumai	Neigiamos emocijos, nepageidaujamos išlaidos ar situacijos.	Kas vartotoją verčia blogai jaustis? Kas vartotojo nuomone jam yra per brangu (laiko, pinigų, pastangų prasme)? Su kokiais sunkumais susiduria vartotojas? Kokių rizikų vartotojas labiausiai bijo ir vengia: finansinių, socialinių, techninių?
Vartotojo darbai	Vartotojų segmento užduotys, kurias jie bando atlikti ar problemos, kurias bando išspręsti.	Kokias funkcines veiklas vartotojas siekia atlikti (kokias problemas sprendžia)? Kokias socialines veiklas vartotojas siekia atlikti (pvz. estetikos, geros savijautos, saugumo)? Kokius bazinius poreikius vartotojas siekia patenkinti?

Pagal šį modelį gali būti formuojamos specifinės intervencijos, leidžiančios kryptingai pasirinkti veiksmus, sukuriančius rezultatą ir aiškiai komunikuojamą naudą vartotojui. 5.4 poskyryje detaliau aprašomas intervencijų formavimo procesas.

4.1.3 Elgsenos keitimo intervencijų formavimas

Šioje dalyje pateikiama informacija apie energijos taupymo intervencijų formavimo pagrindinius žingsnius remiantis S. Michie, L. Atkins, R. West (2014) „Behaviour Change Wheel“ (liet. Elgsenos keitimo ratas) ir Behavioural Insights Team (2024) EAST metodologijomis.

BCW ir EAST metodologijos viena kitą papildo ir sudaro pagrindą elgsenos pokyčio skatinimui. BCW leidžia suprasti, ką būtina keisti ir kokiomis priemonėmis tai padaryti, tuo tarpu EAST padeda užtikrinti, kad suplanuotos priemonės būtų efektyviai pateikiamos, suprantamos ir paskatintų norimą veiksmą. Toks derinys leidžia kurti intervencijas, kurios yra ne tik teoriškai pagrįstos, bet ir praktiškai veiksmingos – jos atsižvelgia į vartotojo psichologiją, socialinį kontekstą, aplinkos veiksnius bei sprendimų priėmimo momentą.

4.1.4 Intervencijų kūrimo procesas

„Behaviour Change Wheel“ (liet. Elgsenos Behaviour Change Wheel“ (BCW, liet. Elgsenos keitimo ratas) – tai moksliniais tyrimais pagrįsta metodologija, padedanti sistemingai kurti veiksmingas intervencijas, skirtas keisti žmonių elgseną. Ji dažnai naudojama sveikatos, švietimo, energetikos ir kitose srityse.

Toliau pateikiami esminiai supaprastinti metodologijos taikymo žingsniai:

1 žingsnis: Problemos apibrėžimas elgsenos terminais

Siekiant apibrėžti problemą elgsenos terminais reikia nustatyti tikslinę grupę (tam gali padėti vartotojų segmentavimo dalyje aprašyti segmentavimo būdai), ir kokią elgseną siekiama keisti. **Pavyzdys:** tikslinė grupė – „daugiabučių namų gyventojai“, elgsena – „šilumos energijos taupus ir atsakingas vartojimas“.

2 žingsnis: Tikslinės elgsenos pasirinkimas

Siekiant nustatyti tikslinę elgseną reikia įvertinti visus veiksnius, kurie gali turėti įtakos analizuojamam elgesiui. **Pavyzdžiui:** „komfortinės temperatūros palaikymas dienos metu“, „šilumos sumažinimas nakties metu ar išvykstant iš namų“, „šildymo įrangos tinkama priežiūra“ ir kt. Keičiant elgseną rekomenduojama pradėti nuo vienos tikslinės elgsenos pasirinkimo ir palaipsniui skatinti atlikti kitus veiksmus.

3 žingsnis: Elgesio specifikuojimas

Aprašome (pavyzdys):

- **Kas?** – fiziniai galutinės šilumos energijos vartotojai
- **Ką?** – sumažina patalpų temperatūrą 2°C
- **Kada?** – nakties metu ar išvykus
- **Kur?** – daugiabučiuose pastatuose
- **Kaip dažnai (atliekamas veiksmas)?** – kiekvieną dieną šildymo sezono metu arba pagal poreikį

4 žingsnis: Kas turi pasikeisti (COM-B analizė)

BCW metodologijos pagrindas – **COM-B modelis**, kuris teigia, kad žmogaus elgsenai turi įtakos trys komponentai. Šis modelis apibrėžia, kad, norint, jog įvyktų pokytis elgsenoje, asmuo turi turėti žinių ir / ar reikalingų gebėjimų atlikti veiksmą (**gebėjimas**), turi turėti fizinę galimybę atlikti veiksmą, t. y. prieinamą reikalingą infrastruktūrą ar sąlygas, pavyzdžiui, šilumos reguliavimas (**galimybė**), ir asmuo turi norėti atlikti veiksmą (**motyvacija**).

Norint pakeisti elgesį, bent vienas COM-B komponentas turi būti sustiprintas ar patobulintas. Pavyzdžiui, jei žmogus netaupo energijos, nes nežino, kaip tai daryti, turėtume informuoti energijos vartotoją taip didinant jo psichologinį gebėjimą. Jei netaupo, nes nemato prasmės, būtina sustiprinti refleksyvią motyvaciją, parodyti naudą ar reikšmingumą. Atliekant analizę nustatoma, kurį ar kuriuos iš modelio komponentų reikėtų keisti:

2 lentelė. COM-B komponentai

Komponentas	Aprašymas	Pavyzdys
Gebėjimas (Capability)	Ar žmogus turi žinių, įgūdžių ir fizinių galimybių atlikti veiksmą?	Ar žmogus žino, kaip sumažinti temperatūrą pastate?
<i>Psichologinis gebėjimas</i>	Ar žmogus supranta, kodėl veiksmas svarbus ir turi reikalingų žinių, kad galėtų planuoti veiksmą ir įsitraukti į jo atlikimą.	Ar gyventojas supranta, kad šilumos sumažinimas sumažins sąskaitas?
<i>Fizinis gebėjimas</i>	Ar žmogus fiziškai pajėgus atlikti veiksmą, ar turi reikiamus įgūdžius ir įrankius.	Ar gyventojas fiziškai gali prieiti prie šildymo reguliavimo ar žinoti, kaip jį naudoti?
Galimybė (Opportunity)	Ar aplinkos sąlygos leidžia atlikti veiksmą?	Ar esamos sąlygos, pastato infrastruktūra leidžia reguliuoti šildymą?
<i>Fizinė galimybė</i>	Ar žmogus turi priėjimą prie reikalingų priemonių, infrastruktūros.	Ar gyventojas turi reguliuojamą šildymą?

Komponentas	Aprašymas	Pavyzdys
<i>Socialinė galimybė</i>	Ar žmogaus atliekami veiksmai yra remiami ir priimtini jo socialiniame rate (draugai, artimieji, bendruomenė) ar bendruomenė skatina atitinkamai elgtis (matomi pavyzdžiai).	Ar artimos, socialinės, aplinkos nariai (šeima, draugai, kaimynai) pritaria energijos taupymui ir elgiasi atitinkamai?
Motyvacija (Motivation)	Ar žmogus taip nori elgtis, ar jaučia, kad tai prasminga?	Ar žmogus jaučia paskatą mažinti suvartojimą?
<i>Automatinė motyvacija</i>	Ar žmogaus įpročiai, emocijos, momentiniai sprendimai kylantys iš sąmonės skatina atitinkamai elgtis (įpročiai, emocijos, instinktai, veikiantys be sąmoningo apsisprendimo).	Ar įprasta išjungti šviesą išeinant iš kambario?
<i>Refleksyvi motyvacija</i>	Ar žmogaus vertybės, įsitikinimai remia norimą atlikti veiksmą, ar žmogus sąmoningai gali nuspręsti atlikti norimą veiksmą (racionalus svarstymas, vertybės ir sąmoningi tikslai, skatinantys keisti elgesį).	Ar žmogus tiki, kad jo veiksmai prisideda prie klimato gerinimo?

5 žingsnis: Intervencijos funkcijos pasirinkimas

Intervencijų funkcijos – tai plačios strateginės kryptys, kurios atsako į klausimą: „ką turėtume daryti, kad paskatintume norimą elgesį?“ Tai gali būti informacijos teikimas, motyvavimas, praktinių įgūdžių suteikimas, pagalbos / konsultacijų organizavimas ir kitos priemonės.

Energijos vartojimo srityje galima taikyti įvairias intervencijų funkcijas, priklausomai nuo tikslo ir situacijos. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad kiekviena funkcija daro didesnę įtaką atskiriems COM-B modelio komponentams, todėl apibrėžus kas pagal COM-B modelį turėtų pasikeisti galima tikslingiau pasirinkti intervencijų funkcijas:

- švietimas – gyventojams pateikiama aiški ir suprantama informacija apie tai, kaip sumažinti energijos vartojimą, kaip interpretuoti sąskaitas (daro įtaką gebėjimui);
- įtikinimas – pabrėžiami finansiniai praradimai ar komforto nauda, siekiant paskatinti susimąstyti ir veikti (daro įtaką galimybei ir motyvacijai);
- modeliavimas – parodomi geri pavyzdžiai (panašūs objektai, kurie jau taupo), skatinama sekti jų pavyzdžiu (daro įtaką gebėjimui, galimybei, motyvacijai);
- įgalinimas – suteikiama praktinė pagalba, įrankiai ar patarimai, padedantys gyventojui įgyvendinti pokytį (pvz. šablonai, kaip planuoti energijos vartojimą, priminimai el. paštu) (daro įtaką gebėjimui, galimybei, motyvacijai);
- aplinkos pakeitimai – koreguojama paslaugų ar informacijos teikimo aplinka, kad taupymo veiksmai taptų lengviau atliekami (pvz. patogesnis savitarnos portalo dizainas, aiškesnės sąskaitų vizualizacijos) (daro įtaką gebėjimui ir galimybei);
- mokymai – praktinės paskaitos ar nuotoliniai mokymai apie konkrečius energijos taupymo veiksmus (daro įtaką gebėjimui);
- materialus skatinimas – nurodoma, kiek konkrečiai galima sutaupyti įgyvendinus energijos taupymo patarimus arba taikomos kitos materialios paskatos (daro įtaką motyvacijai);

- apribojimai arba taisyklės – kai kuriais atvejais gali būti taikomos techninės ar organizacinės priemonės, kurios apriboja švaistymą (pvz. automatinis šildymo sumažinimas naktį) (daro įtaką gebėjimui, galimybei, motyvacijai).

Pasirinktos intervencijų funkcijos turi būti suderintos su realiomis energijos tiekėjo galimybėmis ir komunikacijos kanalais (el. laiškai, sąskaitų priedai, savitarnos svetainės ir kt.).

6 žingsnis: Politikos strategijų pasirinkimas

Kai jau žinome, kokias intervencijų funkcijas naudosime (pvz., švietimą, įtikinimą ar įgalinimą), kitas žingsnis – pasirinkti, kaip šios intervencijos bus įgyvendintos realiame pasaulyje. Tam BCW metodologijoje naudojamos vadinamosios politikų strategijos (angl. *policy categories*).

Tai – bendrieji įgyvendinimo keliai, per kuriuos intervencijų funkcijos gali būti pateikiamos žmonėms. Kitaip tariant, tai kanalai, formatai, priemonės ar institucinis pagrindas, kuriuo remiantis įgyvendinama intervencija.

Gali tokie strategijų variantai:

Komunikacija ir viešinimas – informacijos teikimas elektroniniu laišku, kartu su sąskaitomis, reklaminės kampanijos;

Gairių ir rekomendacijų teikimas – tai gali būti vizualios gairės ar skaidrės;

Paslaugų teikimas – tai gali būti priminimai, asmeninės konsultacijos, skaičiuoklės ar funkcijos savitarnoje;

Fiskalinės priemonės – paskatos ar subsidijos (aktualiau politikos formuotojams, tačiau gali naudoti ir energijos tiekėjai taikydami ir kitokio pobūdžio materialines priemones);

Reguliacinės priemonės – tai gali būti bendri reikalavimai sumažinti patalpų temperatūra ar pan. (aktualiau politikos formuotojams, tačiau gali būti taikoma ir bendrai daugiabučio namo lygmeniu).

„Elgsenos keitimo rato“ (BCW) metodologija leidžia sistemingai ir tikslingai kurti energijos vartotojų elgsenos intervencijas. Ji padeda aiškiai apibrėžti problemą ne bendrais, o konkrečiais elgesio terminais – tai reiškia, kad dėmesys sutelkiamas ne į abstrakčius rodiklius, o į konkrečius veiksmus, kuriuos žmonės atlieka ar neatlieka. Naudojant COM-B modelį galima nustatyti, kokie veiksniai trukdo norimam elgesiui: ar žmonėms trūksta žinių, galimybių ar motyvacijos.

4.1.5 Intervencijų turinys

EAST (angl. Easy, Attractive, Social, Timely) – tai moksliniais tyrimais pagrįsta praktinė metodologija, sukurta Jungtinės Karalystės Behavioural Insights Team (BIT). Ji buvo sukurta siekiant padėti supaprastinti elgsenos keitimo metodologijas. Skirtingai nei BCW metodologija, kuri struktūriškai analizuoja, ką reikia keisti ir kaip, EAST orientuota į tai, kaip greitai ir paprastai suformuluoti žinutę ar intervenciją, kad žmogus ją pastebėtų ir įsimintų.

1. Easy – Lengva

Padarykite elgesį lengvą ir suprantamą.

- Venkite techninio žargono.
- Pateikite aiškius veiksmus: „3 žingsniai, kaip patikrinti, ar jūsų kambario temperatūra yra optimali.“

- Informaciją pateikite trumpai, aiškiai, tačiau nepalikite dviprasmybių.
- Supaprastinkite procesą (jei vartotojui sudėtinga rasti informaciją, arba sprendžiant problemą reikia atlikti papildomus veiksmus, didelė tikimybė, kad vartotojas proceso neužbaigs).

2. Attractive – Patrauklu

Sukelkite susidomėjimą per vizualią informaciją, palyginimus ar finansinę naudą.

- Naudokite infografikus ar piktogramas.
- Informaciją pateikite aiškiomis vizualizacijomis, nenaudokite daug teksto.
- Kiek galima personalizуйте pateikiamą informaciją.

3. Social – Socialu

Parodykite, kad kiti tai daro.

- „7 iš 10 jūsų kaimynų taupo šilumą.“
- Įtraukite vartotojų atsiliepimus, citatas ar istorijas.
- Skatinkite bendruomeniškumą.
- Išnaudokite esamus platesnius socialinius tinklus informacijos sklaidai, pavyzdžiui: pastatų bendruomenių susirinkimai, specializuotos informacijos teikimas įmonių darbuotojams, mokykloms ar pan.

4. Timely – Laiku

Siųskite informaciją tinkamu metu.

- Šildymo patarimai – prieš prasidedant sezonui, elektros taupymo priminimai – prieš didžiausio suvartojimo mėnesius.
- Pabrėžkite greičiausią naudą, asmenis labiau motyvuoja tai, ką jie gali gauti tuojau pat ar artimiausiu metu.
- Atkreipkite dėmesį energijos vartojimo sezoniškumo svyravimus.
- Atsižvelkite į vartotojų gyvenimo būdo pokyčius, sezoninius svyravimus, kurie turi įtakos energijos vartojimo sumažėjimui / padidėjimui.

EAST metodologija paremta elgsenos mokslais ir leidžia suprasti, kaip suformuoti žinutes bei komunikacijos turinį taip, kad jis pasiektų žmones, būtų įsimenamas ir paskatintų imtis veiksmų. Ši metodologija – supaprastinta sudėtingesnių metodologijų versija, todėl gali būti lengviau pritaikoma.

5. Švietimo ir konsultavimo veiklos vykdymas

Energijos tiekėjas kasmet už praėjusiais metais (ataskaitiniais kalendoriniais metais) įgyvendintas ŠKP atsiskaito LEA iki vasario 15 d. pateikdamas metinę ataskaitą pagal nustatytą formą. Metinės ataskaitos formoje pateikiamas ŠKP detalus aprašymas (trumpas vykdytos įgyvendinant ŠKP, veiklos (būdo bei priemonių) aprašymas, vykdytojai, arba pranešėjai, įgyvendinimą pagrindžiančių dokumentų pavadinimas, nuoroda internete apie švietimo konsultavimo priemonės įgyvendinimą ir / arba kt.).

ŠKP efektyvumas, t. y. poveikis energijos vartojimo sumažėjimui, apskaičiuojamas naudojant Sutaupyto energijos apskaičiavimo apraše reglamentuotas ŠKP energijos sutaupymo koeficientų reikšmes.

5.1 Bendrosios nuostatos

Energijos tiekėjai, įgyvendindami ŠKP, pirmiausiai turėtų vadovautis bendrosiomis nuostatomis:

- energijos tiekėjas, sudaręs susitarimą su Energetikos ministerija, ataskaitiniais metais pradeda šviesti ir konsultuoti vartotojus apie energiją taupančias priemones ir sprendimus, kurie keičia vartotojų elgseną ir įpročius didinant energijos vartojimo efektyvumą. Energijos tiekėjas įsipareigoja bent kartą per metus informaciją pateikti kiekvienam savo vartotojui;
- ŠKP privalo būti taikomos **galutinės energijos vartotojams**;
- ŠKP tipas, teikiama informacija, turi būti **pritaikyti konkrečiai tikslinei vartotojų grupei**, o ne atvirkščiai – bandant pritaikyti pasirinktą priemonę netinkamai tikslinei grupei;
- teikiama informacija turi būti aiški, aktuali ir naudinga tai tikslinei vartotojų grupei, kuriai ji skirta;
- ŠKP yra laikomos tokios energijos tiekėjo pasirinktos **priemonės, kurios nėra privalomai energijos tiekėjo vykdomos pagal kitus Lietuvos Respublikos teisės aktus**;
- Švietimo ir konsultavimo veikla **apima priemones, numatytas susitarime, tačiau jomis neapsiribojant**;
- planuojant ŠKP, pirmiausia numatyti, kaip bus fiksuojamas jos įgyvendinimo faktas, kokie dokumentai ar informacija bus teikiami LEA;
- **tais pačiais metais tas pats turinys tai pačiai vartotojų grupei negali būti atkartojamas keliose ŠKP**;
- **informacija turi būti atnaujinama kasmet**, nes vartotojų elgsenos pokyčius skatinančių priemonių gyvavimo laikotarpis yra vieneri metai;
- **skirtingais informacijos kanalais** teikiamos informacijos **turinys, priklausomai nuo vartotojų tikslinės grupės, turi būti skirtingas**;
- teikiant metines ataskaitas **nurodyti tikslų, atsiskaitomuoju laikotarpiu tikslinei vartotojų grupei pateiktą, energijos kiekį**;
- siūloma energijos tiekėjui **supažindinti vartotoją su konkrečiais energijos švaistymo veiksmais** (pavyzdžiui: dujų švaistymas buityje, per ilgas vėdinimas, švaistant šilumos energiją, elektros energijos švaistymas neefektyviai naudojant prietaisus), kurie tiesiogiai veikia energijos suvartojimą. Energijos tiekėjas ŠKP įgyvendinimo metu turėtų pateikti vartotojui konkrečių pavyzdžių, kurie demonstruotų neteisingus vartotojo veiksmus, ir informaciją, kaip vartotojas turėtų keisti savo elgseną ir įpročius konkrečioje situacijoje;

- įgyvendinant Švietimo ir konsultavimo susitarimų aprašo nuostatas, energijos tiekėjai savo **internetu svetainėse turi skelbti bendrą informaciją apie su Energetikos ministerija sudarytus susitarimus**, planuojamas, įgyvendinamas ir įgyvendintas ŠKP, ŠKP siūlomus energijos vartojimo efektyvumo didinimo sprendimus ir jų planuojamus rezultatus. Teikiant metinę ataskaitą, turi būti nurodytas tikslus internetinės svetainės adresas, kur ši informacija skelbiama;
- energijos tiekėjai užtikrina susitarimuose nustatytų vartotojų švietimo ir konsultavimo apimčių ir **priemonių įgyvendinimą patys ar per kitus asmenis**. Jeigu energijos tiekėjas ŠKP įgyvendina per kitus asmenis ar dalyvaujant kitų asmenų veiklose, renginiuose ar programose, tuomet turi būti sudaromi susitarimai ar sutartys tarp energijos tiekėjo ir kito asmens, nurodomos ŠKP ir aprašomos veiklos. Energijos sutaupymams apskaičiuoti vertinamas tik energijos tiekėjo vartotojų, gavusių konkrečias ŠKP konsultacijas, energijos suvartojimas.;
- vykdant ŠKP **būtina dokumentuoti jų įgyvendinimą tolesniam pagrindimui. Dokumentus (ar jų kopijas)**, susijusius su ŠKP įgyvendinimu, **energijos tiekėjas privalo saugoti 3 metus**. Jie turi būti pasiekiami kompetentingų institucijų ar įgaliotų įstaigų patikrinimams.

5.2 Sutaupyta energijos skaičiavimai

ŠKP tipai ir energijos sutaupymo koeficientų reikšmės pateikiamos 3 lentelėje.

Įgyvendintos ŠKP sutaupyta energija skaičiuojama ŠKP energijos sutaupymo koeficiento reikšmę dauginant iš vartotojų, kuriems per vienerius ataskaitinius kalendorinius metus buvo taikoma ši priemonė, suvartojamo vidutinio metinio energijos kiekio. ŠKP skaičius tam pačiam vartotojui nėra ribojamas.

3 lentelė. ŠKP energijos sutaupymo koeficientų reikšmės

Eil. Nr.	Švietimo ir konsultavimo priemonės tipas	Energijos sutaupymo koeficientas
1.	Informacija apie elektros energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės	
1.1.	Informacijos skelbimas interneto svetainėje	0,0025
1.2.	Informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose arba informacijos skelbimas televizijoje ar radijo laidose	0,0025
1.3.	Palyginamosios analizės vartotojų grupėje kartu su energijos taupymo patarimais teikimas spaudinyje ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu	0,005
1.4.	Viešinimo renginys, apimantis energijos vartojimo efektyvumo didinimą	0,0025
1.5.	Konsultacijos elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu gavus vartotojo prašymą	0,004
1.6.	Konsultacijos atvykus pas vartotoją	0,02
1.7.	Elektros energijos matuoklių ar kitokios matavimo įrangos skolinimas	0,04
1.8.	Vėdinimo sistemų efektyvaus eksploatavimo mokymai	0,05

Eil. Nr.	Švietimo ir konsultavimo priemonės tipas	Energijos sutaupymo koeficientas
1.9.	Informacijos teikimas tiesioginiais komunikavimo kanalais (elektroniniu paštu arba mobiliosiomis aplikacijomis arba savitarnos svetainėse)	0,004
2.	Informacija apie šilumos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės	
2.1.	Informacijos skelbimas interneto svetainėje	0,0025
2.2.	Informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose arba informacijos skelbimas televizijoje ar radijo laidose	0,002
2.3.	Palyginamosios analizės vartotojų grupėje kartu su energijos taupymo patarimais teikimas spaudinyje ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu	0,005
2.4.	Viešinimo renginys, apimantis energijos vartojimo efektyvumo didinimą	0,0025
2.5.	Konsultacijos elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu gavus vartotojo prašymą	0,004
2.6.	Konsultacijos atvykus pas vartotoją	0,05
2.7.	Šilumos energijos matuoklių ar kitokios matavimo įrangos skolinimas	0,03
2.8.	Šildymo sistemų efektyvaus eksploatavimo mokymai	0,05
2.9.	Šilumos punktų efektyvaus eksploatavimo mokymai	0,07
2.10.	Informacijos teikimas tiesioginiais komunikavimo kanalais (elektroniniu paštu arba mobiliosiomis aplikacijomis arba savitarnos svetainėse)	0,004
3.	Informacija apie dujų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės	
3.1.	Informacijos skelbimas interneto svetainėje	0,0025
3.2.	Informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose arba informacijos skelbimas televizijoje ar radijo laidose	0,002
3.3.	Palyginamosios analizės vartotojų grupėje kartu su energijos taupymo patarimais teikimas spaudinyje ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu	0,005
3.4.	Viešinimo renginys, apimantis energijos vartojimo efektyvumo didinimą	0,0025
3.5.	Konsultacijos elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu gavus vartotojo prašymą	0,004
3.6.	Konsultacijos atvykus pas vartotoją	0,05
3.7.	Dujas naudojančių sistemų efektyvaus eksploatavimo mokymai	0,05
3.8.	Informacijos teikimas tiesioginiais komunikavimo kanalais (elektroniniu paštu arba mobiliosiomis aplikacijomis arba savitarnos svetainėse)	0,004

Pateiktas ŠKP tipų sąrašas nėra baigtinis ir gali būti keičiamas gavus pagrįstus dalyvaujančiųjų šalių pasiūlymus.

Jeigu 3 lentelėje nėra nurodytas energijos sutaupymo koeficientas energijos tiekėjo pasirinktai ŠKP, tuomet energijos tiekėjas gali jį pats nustatyti, pagrįsdamas atliktomis studijomis, tyrimais ir (ar) kitais duomenimis ir suderindamas su Energetikos ministerija.

5.3 Sutaupytos energijos skaičiavimo principas

Priklausomai nuo įgyvendintos ŠKP, energijos tiekėjas iš Sutaupytos energijos apskaičiavimo aprašo pasirenka atitinkamą ŠKP energijos sutaupymo koeficientą. Jeigu energijos tiekėjo pasirinktai ŠKP energijos sutaupymo koeficientas nėra nurodytas, energijos tiekėjas gali jį pats nustatyti, pagrįsdamas atliktomis studijomis, tyrimais ir (ar) kitais duomenimis. Tokiu atveju koeficientą tiekėjas turi suderinti su Energetikos ministerija.

Sutaupymo procentas – tai energijos tiekėjo bendro ŠKP sukurto taupymo efekto santykis su jo vartotojams patiektu (parduotu) energijos kiekiu per ataskaitinius metus:

$$a(\%) = S(\text{MWh}) / G_v(\text{MWh});$$

Bendras ŠKP sukurtas taupymo efektas – tai atskirų ŠKP suma:

$$S(\text{MWh}) = S_1(\text{MWh}) + \dots + S_n(\text{MWh});$$

Atskiros ŠKP taupymo efektas – tai vartotojų tikslinės grupės (kuriems taikoma atskira ŠKP) suvartojimo už ataskaitinius metus ir ŠKP energijos sutaupymo koeficiento vertės sandauga:

$$S_1(\text{MWh}) = G_v(\text{MWh}) * d(\%) * k(\text{vnt});$$

Kur:

a – sutaupymo procentas nuo energijos tiekėjo patiekto (parduoto) energijos kiekio;

S – bendras ŠKP sukurtas taupymo efektas (MWh);

G_v – energijos tiekėjo bendras patiektas (parduotas) energijos kiekis jo vartotojams per ataskaitinius metus (MWh);

S_{1...n} – atskiros ŠKP taupymo efektas (MWh);

d – vartotojų tikslinės grupės vartojimo procentinė dalis nuo G_v (%);

k – ŠKP energijos sutaupymo koeficientas (vnt.). Šie koeficientai pateikti 2 lentelėje.

Toliau aprašomos gairės, kaip turėtų būti įgyvendinamos ŠKP pagal kiekvieną ŠKP tipą.

6. Švietimo ir konsultavimo priemonės

6.1 Informacijos skelbimas interneto svetainėje

Įgyvendinant šio tipo ŠKP, energijos tiekėjo interneto svetainėje skelbiami vartotojams aktualūs bendrieji energijos taupymo patarimai su detaliais aprašymais.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- Informacijos, jei ši yra aktuali, skelbimas energijos tiekėjo interneto svetainėje prieinamas kiekvienam energijos tiekėjo vartotojui, todėl šio tipo ŠKP **tikslinė vartotojų grupė** yra **visi energijos tiekėjo vartotojai**.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- nurodyti tikslų internetinės svetainės adresą;
- pateikti nuorodą į internetinės svetainės vietą, kur patalpinti energijos taupymo patarimai;

- pateikti tos informacijos PDF kopiją.

Priemonės įgyvendinimas nėra tinkamas, jeigu:

- pateikiamos nuorodos į informaciją, kuri yra skelbiama kitų organizacijų internetinėse svetainėse;
- informacija interneto svetainėje kiekvienais metais neatnaujinama;
- interneto svetainėje patalpinta informacija apie artėjančius / įvykusius seminarus ar pranešimas apie pvz., regioninėje spaudoje pateiktą straipsnį energijos vartojimo efektyvumo gerinimo tema.

6.2 Informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose arba informacijos skelbimas televizijoje ar radijo laidose

Įgyvendinant šio tipo ŠKP, informacija su energijos taupymo patarimais skelbiama spaudoje ar spaudiniuose taip pat televizijos ar radijo laidose.

ŠKP įgyvendinimas yra tinkamas, skelbiant informaciją populiariausiose žiniasklaidos priemonėse, tiek popierinėje spaudoje, tiek internetinės žiniasklaidos portaluose. Socialiniai tinklai gali būti laikytini tik papildomomis informacijos (skelbtos populiariausiuose leidiniuose) pakartotinos sklaidos priemonėmis, didinančiomis turinio matomumą ir prieinamumą. Pasirenkant informacijos sklaidos priemones, vertinama, ar skelbiama informacija gali pasiekti energijos vartotojų tikslines grupes.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- aktuali informacija, skelbiama spaudoje / televizijoje / radijuje yra **prieinama kiekvienam energijos tiekėjo vartotojui**, todėl tikslinė vartotojų grupė yra **visi energijos tiekėjo vartotojai**.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti **spaudinio**, su pateiktais efektyvaus energijos vartojimo patarimais, **kopiją, internetinę nuorodą** į paskelbtą informaciją, ar televizijos, radijo **laidos įrašą**;
- spaudoje ir (ar) televizijoje ir (ar) radijuje turi būti pateikiamas išsamus **tekstas / informacija energijos taupymo tema**, kuri būtų suprantama kiekvienam vartotojui.

Tikslinė vartotojų grupės dydis turi būti pagrindžiamas dokumentais (pvz. laikraščio tiražas). Tuo atveju, kai **tekstas / informacija** spaudinyje **pateikiamas specifine tema** orientuotas į siaurą vartotojų grupę, pvz. techninė informacija, kuri ne visiems vartotojams aktuali, **energijos tiekėjas turi išskirti aktualios vartotojų tikslinės grupės, kuriai pateiktas spaudinys su informacija, dydį.**

Priemonės įgyvendinimas nėra tinkamas, jeigu:

- spaudoje ar spaudiniuose (laikraščiuose, žurnaluose ir pan.) pateikiamos nuorodos į internetines svetaines, kvietimai į vyksiančius seminarus ar mokymus, **tačiau nėra pridėtų aktualių taupymo patarimų vartotojams**. Tik pateikus spaudoje ar spaudinyje konkrečius

patarimus, papildomai galima nurodyti ir internetinį puslapį, kuriame galima būtų rasti daugiau informacijos;

- televizijoje ar radijuje skelbiami kvietimai į vykstančius seminarus ar mokymus, **tačiau nėra skelbiama aktualių taupymo patarimų vartotojams.**

Skelbiant informaciją (skirtingo turinio) spaudoje ar spaudiniuose arba informaciją televizijoje ar radijo laidose **ne vieną kartą metuose**, sutaupytos energijos kiekis tai pačiai vartotojų tikslinei grupei taikant tą patį sutaupymo koeficientą **negali būti skaičiuojamas kelis kartus.**

2021–2030 m. vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimuose ŠKP „Informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose ir televizijoje ar radijo laidose“ įtraukimas viena eilute (vienas ŠKP tipas), tačiau **energijos tiekėjui skirtingo turinio informaciją tais pačiais metais faktiškai paskleidus dviem būdais** (spaudoje ar spaudiniuose (popierinėje arba internetinėje) ir televizijoje ar radijo laidose) **ir pateikus pagrindžiančius dokumentus, vadovaujantis ŠKP tvarkos aprašo 14 punkto nuostatomis, galėtų būti vykdomos ir užskaitomos kaip dvi ŠKP.**

6.3 Palyginamosios analizės vartotojų grupėje kartu su energijos taupymo patarimais teikimas spaudinyje ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu

Įgyvendinant šio tipo ŠKP, **energijos tiekėjas vartotojui pateikia spaudinį ar elektroninį dokumentą su palyginamąja analize ir aktualiais taupymo patarimais.**

Palyginamoji analizė gali būti teikiama spaudinyje (pvz. priedas prie sąskaitos, lankstinukas, naujienlaiškis) ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu.

Palyginamosios analizės pateikiama informacija **turi būti personalizuota** kiekvienam vartotojui, kadangi palyginamosios analizės vartotojų grupėje metu tiriamą, kodėl efektyviai energiją vartojančiais laikomi objektai pasiekia gerų rezultatų, ir aprašoma, kokią metodiką, praktiką energijos taupymo srityje jie naudoja. Šios ŠKP prasmė yra **suteikti informaciją vartotojui, kad jis žinotų, kodėl ir kokių priemonių reikia imtis, kad energijos vartojimas būtų efektyvesnis ir naudingas energijos taupymo atžvilgiu**, aprašyti ir įvardinti faktorių, kuris keistų vartotojų elgseną ir skatintų veikti.

Palyginamoji analizė pateikiama tokios formos, kuri patrauktų vartotojo dėmesį ir būtų aiškiai suprantama, neperkrauta informacija, duomenimis ir tekstu. Nepakanka pateikti palyginimo aprašymo vien tekstu. Lentelėse ir grafikuose pateikiama palyginamoji informacija turi būti su paaiškinimais ir komentarais, atkreipiančiais vartotojo dėmesį į skirtumus, grafinė informacija turi būti aprašyta.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- spaudinį ar elektroninį dokumentą su palyginamąja analize ir taupymo patarimais gavusių energijos tiekėjo vartotojų skaičius. **Dokumentais pagrindžiamas vartotojų tikslinės grupės dydis;**
- jei spaudinys ar elektroninis **dokumentas teikiamas kaip priedas prie sąskaitos**, laikoma, kad **tikslinė grupė – visi energijos tiekėjo**, sąskaitas gaunantys, **vartotojai**.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti spaudinio ar elektroninio dokumento su palyginamąja analize ir taupymo patarimais kopiją;
- jei palyginamoji analizė teikiama ne visiems vartotojams, pateikti dokumentus pagrindžiančius vartotojų tikslinės grupės dydį.

Priemonės įgyvendinimas nėra tinkamas, jeigu:

- pateikta palyginamoji analizė, tačiau tame pačiame spaudinyje ar elektroniniame dokumente **nėra pridėtų aktualių taupymo patarimų vartotojams** (nuorodos į interneto svetainę, kurioje patalpinti energijos taupymo patarimai, pateikimas nėra tinkamas).

Kartu su palyginamąja analize **tame pačiame spaudinyje ar elektroniniame dokumente visada pateikiami ir konkretūs energijos taupymo patarimai vartotojams**. Nuorodos į interneto svetainę (kurioje patalpinti energijos taupymo patarimai) **pateikimas nėra tinkamas**, patarimai turi būti pateikti pačiame spaudinyje ar elektroniniame dokumente.

6.4 Viešinio renginys, apimantis energijos vartojimo efektyvumo didinimą

Įgyvendinant šio tipo švietimo ir konsultavimo priemones, **energijos tiekėjas organizuoja viešinio renginius, kurių metu vartotojams teikiama informacija ir patarimai**, kaip didinti energijos vartojimo efektyvumą. Informacijos viešinio renginys turi apimti energijos vartojimo efektyvumo didinimo temas ir būti orientuotas į vartotojų, kuriai aktuali ši informacija, tikslinę grupę.

Viešinio renginio metu pateikiama informacija yra teorinio pobūdžio – konkrečia tema.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- **viešinio renginyje dalyvavusių energijos tiekėjo vartotojų skaičius**. Jei renginyje dalyvavo ne tik renginį organizuojančio energijos tiekėjo vartotojai, **energijos tiekėjas atsiskaito tik už savo vartotojus**, t. y. renginyje dalyvavusių vartotojų tikslinė grupė yra tik minėto energijos tiekėjo vartotojai.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti įvykusio **viešinio renginio aprašymą bei renginio metu pateiktos informacijos apžvalgą**, santrauką;

- pateikti **viešinimo renginio faktą bei dalyvių skaičių pagrindžiančius dokumentus** (renginio dalyvių **registracijos lapą patvirtintą dalyvio parašu**, jei renginys vyko nuotoliniu būdu – **renginio įrašą** (jei toks buvo daromas), **dalyvių nuotrauką ir dalyvių sąrašą**).

Energijos tiekėjai turi sudaryti sąlygas vartotojams **dalyvavimo** viešinimo renginyje **faktą įtvirtinti** registracija į renginį ir **parašu**. Jei renginys yra vykdomas **nuotoliniu būdu**, reikalinga **pateikti įrašą, bendrą dalyvių nuotolinio susitikimo nuotrauką ir dalyvių sąrašą** (prie dalyvio pavardės nurodant atstovaujama įstaigą ir pan.).

6.5 Konsultacijos elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu gavus vartotojo prašymą

Šio tipo ŠKP įgyvendinimo galimybė priklauso nuo energijos tiekėjo vartotojo iniciatyvos, **kai vartotojas** konkrečiais, jam aktualiais energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais elektroniniu paštu, internetu ar telefonu **kreipiasi į energijos tiekėją**.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- prašymus dėl konsultacijų elektroniniu paštu, internetu ar telefonu pateikusių energijos tiekėjo vartotojų skaičius.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti vartotojų **konsultacijos faktą ir jų skaičių pagrindžiančius dokumentus**;
- vartotojams konsultacijų metu suteikta informacija (pilnas tekstas) ir (ar) nuorodos į šią informaciją.

Priemonės įgyvendinimas nėra tinkamas, jeigu:

- energijos tiekėjo vartotojas kreipiasi ne su energijos vartojimo efektyvumo didinimu susijusiu klausimu.

Energijos tiekėjas turi **registruoti vartotojo prašymus** suteikti konsultaciją. Kai vartotojas kreipiasi telefonu, el. paštu ar internetu reikalinga **registruoti kreipimąsi ir tai, kokia tema** (susijusia su energijos vartojimo efektyvumo didinimu) **buvo bendraujama**.

6.6 Konsultacijos atvykus pas vartotoją

Šio tipo ŠKP įgyvendinimo išskirtinumas – tai, kad energijos vartojimo efektyvumo klausimais **konsultuojama atvykus pas vartotoją**.

Pagrindiniai energijos tiekėjo veiksmai įgyvendinant ŠKP:

- nuvykti pas vartotoją į objektą;
- apžiūrėti vartotojo energetines sistemas ir įrenginius;

- nustatyti energetinių sistemų ir įrenginių veikimo netikslumus / trikdžius ir (ar) trūkumus, energijos vartojimo efektyvumo galimybes vartotojo objekte;
- pateikti patarimus nustatytiems netikslumams / trikdžiams ir (ar) trūkumams šalinti, spręsti problemas, taip pat pateikti pasiūlymų ir patarimų energijos vartojimo efektyvumui didinti;
- surašyti konsultacijos vietoje protokolą bei sudaryti sąlygas vartotojui konsultacijos faktą patvirtinti parašu.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- atliktų konsultacijų atvykus pas vartotoją, kurių metu buvo konsultuojama energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais, skaičius.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti konsultacijų atvykus pas vartotoją faktą pagrindžiančius dokumentus su vartotojo kontaktiniais duomenimis ir parašu;
- pateikti konsultacijų metu vartotojui energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais suteiktos informacijos aprašymą.

Reikalinga **surašyti** konsultacijos vietoje **protokolą** bei sudaryti sąlygas **vartotojui konsultacijos faktą patvirtinti parašu**.

6.7 Energijos matuoklių ar kitokios matavimo įrangos skolinimas

Įgyvendinant šio tipo ŠKP, energijos tiekėjas vartotojui skolina energijos matuoklius ar kitą įrangą, kurią vartotojas panaudoja atlikdamas matavimus.

Vartotojams trūksta informacijos apie tokios ŠKP prieinamumą ir teikiamą naudą, todėl energijos tiekėjai turėtų suteikti informaciją apie tokią galimybę.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- vartotojų, kurie pasinaudojo energijos tiekėjo paskolinta energijos matavimo įranga, skaičius.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti energijos matavimo įrangos skolinimo faktą patvirtinančius dokumentus;
- pateikti skolinimo faktą įrodančius duomenis, dokumentus;
- jei pats tiekėjas atliko matavimus, turi pateikti pagrindžiančius dokumentus apie atliktus matavimus (pvz. atliktų matavimų nuotraukos, parengtos išvados).

Priemonės įgyvendinimas nėra tinkamas, jeigu:

- energijos tiekėjas nepateikia atliktų matavimų (panaudotų energijos matuoklių ar kitos įrangos) nuotraukų, parengtų išvadų, ataskaitų ar pan.

6.8 Energetinių sistemų ir įrenginių efektyvaus eksploatavimo mokymai

Įgyvendinant šio tipo ŠKP, **energijos tiekėjas rengia energetinių sistemų ir įrenginių efektyvaus eksploatavimo mokymus vartotojams**. Mokymų tikslas yra šviesti ir konsultuoti vartotojus apie energiją taupančias priemones ir sprendimus.

Mokymuose be teorinių žinių išdėstymo, mokymų dalyviams turėtų būti pateikta ir praktinių užduočių, patarimų.

Šia veikla siekiama **edukuoti pastatų savininkus, daugiabučių namų savininkų bendrijų pirmininkus ar jų atstovus, įstaigų atstovus**.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- **mokymuose dalyvavusių energijos tiekėjo vartotojų skaičius**. Šiuo atveju tikslinei vartotojų grupei priklauso **pastatų savininkai, daugiabučių namų savininkų bendrijų pirmininkai ar jų atstovai, daugiabučių namų gyventojai, įstaigų atstovai**.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti mokymo faktą pagrindžiančius dokumentus, **dalyvių registracijos sąrašą su kontaktiniais duomenimis patvirtintą dalyvio parašu bei mokymų medžiagą** (pilną tekstą) ir (ar) nuorodą į šią medžiagą

Mokymuose dalyvaujantys **pastato šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojai, daugiabučių namų administratoriai, administruojančios įmonės nėra laikomi vartotojų tiksline grupe**.

Mokymuose, **kartu su prižiūrėtojais / administratoriais, turėtų dalyvauti ir energijos tiekėjo vartotojai arba jų atstovai**. Sutaupytos energijos kiekis apskaičiuojamas pagal mokymuose dalyvavusiems energijos tiekėjo vartotojams patiektą energijos kiekį.

Mokymų dalyvius reikalinga **registruoti** ir sudaryti jiems sąlygas dalyvavimo mokymuose faktą patvirtinti parašu.

Tais atvejais, kai tuose pačiuose šildymo sistemų ar šilumos punktų efektyvaus eksploatavimo mokymuose dalyvauja tiek už šildymo sistemų, šilumos punktų priežiūrą atsakingi asmenys, tiek pastatų savininkai, bendrijų atstovai, **registruojant turi būti nurodytas dalyvio statusas** (ar jis pastato savininkas, bendrijos pirmininkas, ar tik šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojas). Įgyvendintos ŠKP energijos sutaupymai turi būti paskaičiuoti tik pagal pateiktą energijos kiekį tiems pastatams, kurių savininkai (ar jų atstovai) dalyvavo mokymuose.

Siekiant, kad informacija energijos vartojimo efektyvumo didinimo tema pasiektų vartotojus, kurie nėra susibūrę į daugiabučių bendrijas, daugiabučio gyventojus gali atstovauti tame nekilnojamo turto objekte gyvenantis asmuo, kuris registruojant į renginį nurodo (be išimties):

- vardą ir pavardę;
- gyvenamosios vietos adresą;
- kontaktinį telefono numerį;

- elektroninį paštą.

Šių duomenų poreikis grindžiamas atsekamumo poreikiu. **Vykdamas ŠKP įgyvendinimo patikros procedūras, atsitiktine tvarka gali būti susisiekiama su mokymų dalyviais.** Nesant galimybės to padaryti arba kontaktiniam asmeniui paneigus dalyvavimo faktą, susijusi sutaupymų dalis nebūtų laikoma tinkama.

6.9 Informacijos teikimas tiesioginiais komunikavimo kanalais (elektroniniu paštu arba mobiliosiomis aplikacijomis arba savitarnos svetainėse)

Įgyvendinant šio tipo ŠKP, energijos tiekėjas savo iniciatyva **tiesioginiais komunikavimo kanalais pateikia vartotojams informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimą, energijos taupymo priemones ir (ar) konkrečius energijos taupymo patarimus.**

Informacija gali būti teikiama:

- elektroniniu paštu;
- energijos tiekėjo mobiliojoje aplikacijoje, įskaitant aplikacijos pranešimus;
- energijos tiekėjo savitarnos svetainėje, vartotojui prisijungus prie savo paskyros.

Pateikiama informacija turi būti aiški, praktiškai pritaikoma ir orientuota į vartotojo elgsenos bei energijos vartojimo įpročių keitimą. **Informacijoje turi būti pateikiami konkretūs energijos taupymo patarimai ar rekomenduojami veiksmai,** kuriuos vartotojas gali pritaikyti siekdamas sumažinti energijos suvartojimą.

Tikslinės vartotojų grupės dydis:

- energijos tiekėjo vartotojų, **kuriems tiesioginiu komunikavimo kanalu buvo pateikta informacija,** skaičius;
- tikslinės vartotojų grupės dydis turi būti pagrįstas energijos tiekėjo naudojamų informacinių sistemų, elektroninių laiškų siuntimo sistemų, mobiliųjų aplikacijų ar savitarnos sistemų duomenimis;
- **skaičiuojami tik tie energijos tiekėjo vartotojai, kuriems informacija buvo faktiškai išsiųsta arba pateikta jų paskyroje / aplikacijoje.** Nepavykę pristatyti elektroniniai laiškai ar kiti neįvykę informacijos pateikimo atvejai į tikslinės vartotojų grupės dydį neįtraukiami.

Energijos tiekėjas, norėdamas pagrįsti priemonės įgyvendinimą, turi:

- pateikti vartotojams pateiktos informacijos **pilną tekstą ir (ar) vaizdinę medžiagą;**
- **pateikti tikslinės vartotojų grupės dydį ir jį pagrindžiančią informaciją, kurioje būtų galima identifikuoti informacijos gavėjų skaičių.** Elektroniniu paštu teikiamos informacijos atveju turi būti matomas sėkmingai išsiųstų ir (ar) pristatytų pranešimų skaičius, atskiriant nepristatytus pranešimus; mobiliosios aplikacijos ar savitarnos svetainės atveju – vartotojų, kuriems pranešimas buvo pateiktas / parodytas, skaičius. Tai gali būti ataskaitos, ekrano kopijos, sistemos suvestinės ar kitus informacijos pateikimo faktą ir gavėjų skaičių patvirtinančius duomenis.

Elektroniniu paštu teikiamos informacijos atveju **tikslinės vartotojų grupės dydis** nustatomas pagal sėkmingai pristatytų elektroninių laiškų skaičių. Nepristatyti elektroniniai laiškai į tikslinės vartotojų grupės dydį neįtraukiami.

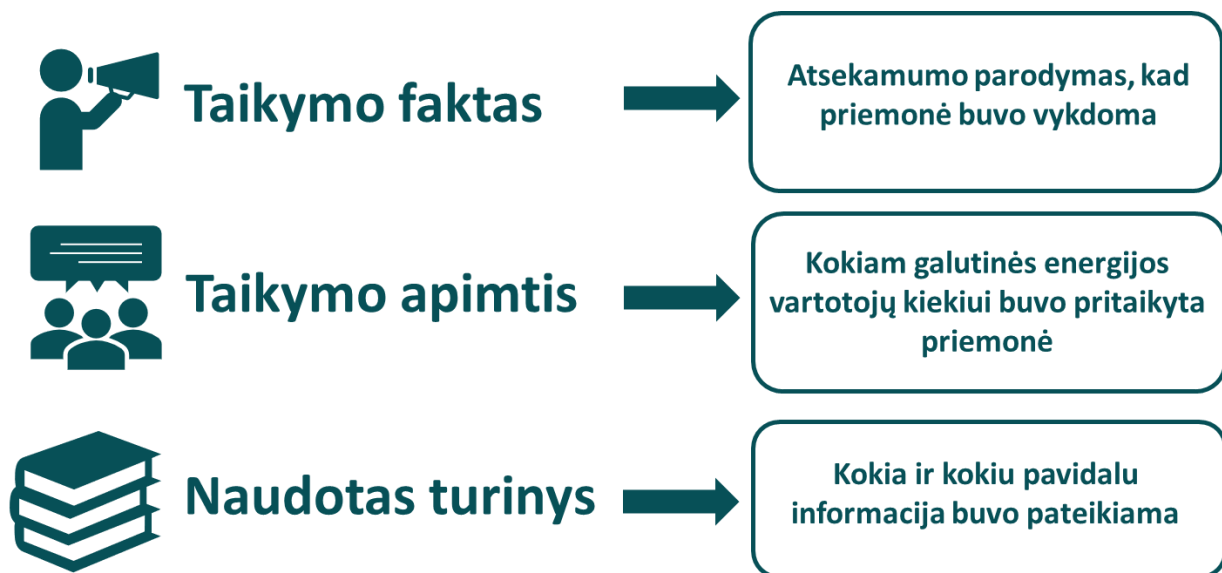
Jeigu panašaus turinio informacija vartotojui pateikiama elektroniniu paštu, mobiliojoje aplikacijoje ir (ar) savitarnos svetainėje, energijos tiekėjas ją gali deklaruoti tik pagal vieną pasirinktą komunikavimo kanalą. Tas pats vartotojas, gavęs tokią informaciją keliais kanalais arba kelis kartus tuo pačiu kanalu, į tikslinės vartotojų grupės dydį įtraukiamas tik vieną kartą.

Palyginamosios analizės vartotojų grupėje kartu su energijos taupymo patarimais (spaudinyje ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu) pateikimas elektroniniu paštu, mobiliojoje aplikacijoje ar savitarnos svetainėje **nelaikomas šios priemonės įgyvendinimu**, jeigu palyginamosios analizės teikimas deklaruojamas pagal atskirą ŠKP.

7. Veiklos vykdymo pagrindimas

Energijos tiekėjas kasmet už praėjusiais metais (ataskaitiniais kalendoriniais metais) įgyvendintas ŠKP atsiskaito LEA iki vasario 15 d. pateikdamas metinę ataskaitą ir dokumentus ar jų kopijas arba kitą jo nuomone reikalingą informaciją, kuri tinkamai pagrįstų metinėje ataskaitoje nurodytų ŠKP įgyvendinimą (10 pav.).

10 pav. ŠKP įgyvendinimo faktą pagrindžianti informacija

Pagal ŠKP tipą energijos tiekėjai savo nuožiūra gali pateikti ir kitus dokumentus ar informaciją, kuri tinkamai patvirtintų ir (ar) pagrįstų tiekėjo atitinkamais metais vykdytą vartotojų švietimo ir konsultavimo veiklą. Detaliau pateikta 4 lentelėje.

4 lentelė. Pagal ŠKP tipą, energijos tiekėjas turi pateikti ŠKP įgyvendinimą patvirtinančius ir (ar) pagrindžiančius dokumentus

Eil. Nr.	Švietimo ir konsultavimo priemonės tipas	Švietimo ir konsultavimo priemonių įgyvendinimą patvirtinantys ir (ar) pagrindžiantys dokumentai ir kita informacija
1.	Informacijos skelbimas interneto svetainėje	1. Tikslus interneto svetainės adresas, kur tiekėjas paskelbė informaciją. 2. Informacijos pateiktos interneto svetainėje PDF kopija.
2.	Informacijos skelbimas spaudoje ar spaudiniuose Informacijos skelbimas televizijoje ir radijuje	1. Informacija paskelbta spaudoje ar spaudiniuose (pilnas tekstas). 2. Sandorį su spaudos ar spaustuvės atstovais įrodantys dokumentai. 3. Kiti įvykdymo faktą patvirtinantys įrodymai. 1. Informacija paskelbta televizijoje ar radijuje (internetinė nuoroda į paskelbtą informaciją, ar televizijos, radijo laidos įrašas). 2. Sandorį su televizijos ar radijo atstovais įrodantys dokumentai. 3. Kiti įvykdymo faktą patvirtinantys įrodymai.
3.	Palyginamosios analizės vartotojų grupėje kartu su energijos taupymo patarimais teikimas spaudinyje ar elektroniniu (skaitmeniniu) būdu	1. Spaudinys (ar jo kopija) ar elektroninis dokumentas PDF formatu. 2. Sandorį su spaudos ar spaustuvės atstovais įrodantys dokumentai. 3. Kiti įvykdymo faktą patvirtinantys įrodymai.
4.	Viešinimo renginys	1. Viešinimo renginio informacija (renginyje pateikta viešinimo medžiaga). 2. Renginio faktą bei dalyvių skaičių pagrindžiantys dokumentai.
5.	Konsultacijos elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu gavus vartotojo prašymą	1. Vartotojo prašymą bei konsultacijos faktą ir jų skaičių pagrindžiantys dokumentai. 2. Vartotojams pateikta informacija (pilnas tekstas) ir (ar) nuorodos į šią informaciją).
6.	Konsultacijos atvykus pas vartotoją	1. Vartotojų konsultacijos faktą ir jų skaičių pagrindžiantys dokumentai. 2. Vartotojų tikslinės grupės kontaktiniai duomenys.
7.	Energijos matuoklių ar kitokios matavimo įrangos skolinimas	1. Energijos matavimo įrangos skolinimo faktą patvirtinantys dokumentai. 2. Panaudojimo faktą įrodantys duomenys, dokumentai.
8.	Energetinių sistemų ir įrenginių efektyvaus eksploatavimo mokymai	1. Dalyvių mokymų medžiaga (pilnas tekstas) ir (ar) nuorodos į šią medžiagą. 2. Dalyvių mokymo faktą pagrindžiantys dokumentai, dalyvių (tikslinės grupės) kontaktiniai duomenys.

Eil. Nr.	Švietimo ir konsultavimo priemonės tipas	Švietimo ir konsultavimo priemonių įgyvendinimą patvirtinantys ir (ar) pagrindžiantys dokumentai ir kita informacija
		3. Jei priemonė buvo įgyvendinta per kitus asmenis ar dalyvaujant kitų asmenų veiklose, vadovautis Susitarimų sudarymo tvarkos 10 ² ir 15 ³ punktais.
9.	Informacijos teikimas tiesioginiais komunikavimo kanalais (elektroniniu paštu arba mobiliesiomis aplikacijomis arba savitarnos svetainėse)	1. Pateiktos informacijos pilnas tekstas ir (ar) vaizdinė medžiaga (informacijos kopijos PDF formatu, ekrano nuotraukos, vaizdo įrašai ar pan.). 2. Vartotojų gavusių informaciją faktą ir jų skaičių pagrindžiantys dokumentai (naudotų informacinių sistemų ataskaitos, ekrano kopijos, suvestinės ar kiti gavėjų skaičių patvirtinantys duomenys ir dokumentai).

² Susitarimų sudarymo tvarkos aprašas, 10 punktas. Jeigu švietimo ir konsultavimo priemonės įgyvendinamos per kitus asmenis ar dalyvaujant kitų asmenų veiklose, renginiuose ar programose, tuomet turi būti sudaromi susitarimai ar sutartys tarp tiekėjo ir kito asmens, nurodomos švietimo ir konsultavimo priemonės ir aprašomos veiklos, kurių metu vartotojams bus teikiamos žinios ir (ar) informacija apie energijos vartojimo efektyvumo didinimą.

³ Susitarimų sudarymo tvarkos aprašas, 15 punktas. Tiekėjai susitarimų ar sutarčių su kitais asmenimis dokumentams taiko šiuos bendrus reikalavimus: nurodoma švietimo ir konsultavimo priemonės pavadinimas, švietimo ir konsultavimo priemonės įgyvendinimo laikotarpis, dalyvaujančios šalys, numatoma apimtis (tikslinė vartotojų grupė ir numatomas jos dydis), aprašomos veiklos ir informacija, kaip bus apskaičiuotas ar išmatuotas vartotojų skaičius, kuriems bus taikomos švietimo ir konsultavimo priemonės.

Šaltiniai

1. Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo. Įstatymas **įtvirtina pareigą** energijos tiekėjams sudaryti su Energetikos ministerija susitarimus dėl **energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo**.
2. Lietuvos Respublikos energetikos ministro **2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-221** patvirtintas Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų sudarymo **tvarkos aprašas**. Pagal tvarkos aprašą **Viešajai įstaigai Lietuvos energetikos agentūrai pavedama vykdyti įgaliosios įstaigos funkcijas ir vykdyti pagal šio įsakymo 1 punkte nurodytą aprašą teikiamų ataskaitų patikrinimą, analizę, duomenų kaupimą ir sisteminimą bei apibendrinimą**.
3. Lietuvos Respublikos energetikos ministro **2016 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 1-320** patvirtintas Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarkos aprašas.
4. Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo.
5. Ataskaitos už praėjusius metus **apie švietimo ir konsultavimo susitarimų įgyvendinimą** (pagal energijos tiekėjų pateiktus duomenis).
6. Energijos tiekėjų susitarimų įgyvendinimas. Viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra. Prieiga per internetą: **<https://www.ena.lt/energijos-tiekeju-susitarimu-igyvendinimas/>**

Priedai

1 priedas. Ataskaitos formos paruošimas ir pagrindinių duomenų apie energijos tiekėją pildymas

Pildymo instrukcija susideda iš dviejų dalių:

1. Bendrosios formos naudojimo gairės – aprašomas failo funkcionalumas ir bendrieji naudojimo principai;
2. Informacijos apie švietimo ir konsultavimo priemonę pildymas – detalizuojami įgyvendintos priemonės informacijos pateikimo žingsniai.

Pastebėjus nekorektišką formos funkcionavimą, apie pastebėtą problemą prašome informuoti el. paštu skp@ena.lt (pateikiant trumpą situacijos aprašymą ir kontaktus, kuriais būtų galima susisiekti esant poreikiui).

2 priedas. Bendrosios formos naudojimo gairės

1. Ataskaitos forma pildoma **tik pilka** spalva pažymėtuose laukeliuose. Kiti duomenys bus apskaičiuoti automatiškai.
2. Tarp .xlsx failo lapų susirasti „Suvestinė“ ir pasirinkti šį lapą (**1 priedo pav., 1-uoju** numeriu pažymėtas žingsnis).

Tiekėjo pavadinimas		
Susitarimas (Data, Susitarimo Nr.)		
Metai už kuriuos pateikiama ataskaita		
Tiekėjo bendras vartotojų skaičius, vnt		
Tiekėjo bendras, vartotojams patiektas energijos kiekis per kalendorinius metus, GWh		
1 proc. dalis bendro patiekto vartotojams energijos kiekio per ataskaitinius metus, GWh		0,00 GWh

Eil.Nr.	Priemonės pavadinimas	Švietimo ir konsultavimo priemonės įgyvendinimo pradžia ir pabaiga	Vartotojų tikslinė grupė	Va tikslindys
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

1 priedo pav.

3. **Suvestinėje** reikia užpildyti pagrindinę informaciją apie Tiekėją **pilka spalva pažymėtuose laukeliuose** (Žr. **1 priedo pav., 2-uoju** numeriu pažymėtas žingsnis). Šios informacijos pildyti kiekvienai priemonei atskirai nebereikės, ji automatiškai atsiras visuose priemonių lapuose.
4. Informacija apie kiekvieną švietimo ir konsultavimo **priemonę** turi būti pildoma atskiruose .xlsx dokumento lapuose (Žr. **2 priedo pav.**)

	A	B	C	D	F
1		Pastaba. Formos užpildymo teisingumą tikrinkite užpildžius visus formos laukelius !			
2				Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų sudarymo tvarkos aprašo 2 priedas	
3					
4					
5		Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo priemonės ataskaita			
6					Ar teisingai užpildyta?
7		1.	Susitarimas (Data, Nr.)		Reikalinga užpildyti Suvestinės lapelį
8		2.	Energijos tiekėjo pavadinimas		Reikalinga užpildyti Suvestinės lapelį
9		3.	Ataskaitiniai metai	0	Reikalinga užpildyti Suvestinės lapelį
10		4.	Švietimo ir konsultavimo priemonės pavadinimas		Reikalinga pasirinkti priemonę iš susitarimo su LR Energetikos ministerija!
11		5.	Švietimo ir konsultavimo priemonės detalus aprašymas (švietimo konsultavimo priemonės įgyvendinimo trumpos vykdytos veiklos (būdo bei priemonių) aprašymas, vykdytojai, arba pranešėjai, įgyvendinimą pagrindžiančių dokumentų pavadinimas (vartotojų, kurie buvo šviečiami ir konsultuojami sąrašas, mokymų programa, protokolas, fotonuotraukos (jeigu yra) ir (arba kt.)), nuoroda internete apie švietimo konsultavimo priemonės įgyvendinimą (jeigu yra) ir/arba kt.)		Reikalinga užpildyti!
12		6.	Švietimo ir konsultavimo priemonės įgyvendinimo pradžia ir pabaiga		Reikalinga užpildyti!
13		7.	Vartotojų tikslinė grupė		Reikalinga užpildyti!
14		8.	Vartotojų tikslinės grupės dydis švietimo ir konsultavimo priemonės įgyvendinimo metu, vnt.		Reikalinga užpildyti!
15		9.	Vartotojų tikslinės grupės vidutinis metinis energijos suvartojimas, GWh		Reikalinga užpildyti!
16		10.	Tiekėjo bendras vartotojų skaičius per ataskaitinius metus, vnt.		
17		11.	Tiekėjo bendras patiekiamas vartotojams energijos kiekis per ataskaitinius kalendorinius metus, GWh		
18		12.	1 proc. dalis bendro patiekto vartotojams energijos kiekio per ataskaitinius metus, GWh		Reikalinga užpildyti Suvestinės lapelį
19		13.	Taikytas energijos sutaupymo koeficientas		
20		14.	Apskaičiuota sutaupyta energija vartotojų tikslinei grupei, GWh		
21		15.	Išlaidos švietimo ir konsultavimo priemonei įgyvendinti, Eur		Reikalinga užpildyti!
22		16.	Patvirtimu, kad pateikti duomenys yra teisingi		
23		Priemonių lapai			
24		Suvestinė Priemonė_1 Priemonė_2 Priemonė_3 Priemonė_4 Priemonė_5 Priemonė_6 Priemonė_7 Priemonė_8 Priemonė_9 Priemonė_10 Priemonė_11 Priemonė_12 Priemonė_13 Priemonė_14 Priemonė_15			

2 priedo pav.

5. Formoje numatyta 15 priemonių.

3 priedas. Informacijos apie švietimo ir konsultavimo priemonę pildymas

Informacija pildoma tik **pilkai** paryškintuose laukeliuose.

1 žingsnis: atsidarius priemonės lapą (Pvz: **Priemonė_1, žr. 3 priedo pav.**). **1-uoju** numeriu pažymėti laukeliai yra užpildyti automatiškai, jei viskas buvo daroma paeiliui. Šie duomenys buvo pateikiami **Suvestinės** lape.

2 žingsnis: užvesti pelės žymeklį ant **2-ujo** numeriu pažymėto laukelio (šalia esančio ataskaitos laukelio „Švietimo ir konsultavimo priemonės pavadinimas“) ir paspausti kairįjį pelės klavišą.

3 žingsnis: išskleisti priemonių pavadinimų sąrašą (žr. **3 priedo pav.**) paspaudus ant **3-ujo** numeriu paveikslėlyje pažymėtos vietos. Paspaudus **3.1** numeriu pažymėtą simbolį galima matyti žemiau sąrašė esančias priemones.

4 žingsnis: iš atsiradusio sąrašo pasirinkti švietimo konsultavimo priemonę.

Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo priemonės ataskaita	
1.	Susitarimas (Data, Nr.)
2.	Energijos tiekėjo pavadinimas
3.	Ataskaitiniai metai
4.	Švietimo ir konsultavimo priemonės pavadinimas
5.	Švietimo ir konsultavimo priemonės detalus aprašymas (švietimo konsultavimo priemonės įgyvendinimo trumpos vykdytos veiklos (būdo bei priemonių) aprašymas, vykdytojai, arba pranešėjai, įgyvendinimą pagrindžiančių dokumentų pavadinimas (vartotojų, kurie buvo šviečiami ir konsultuojami sąrašas, mokymų programa, protokolai, fotonuotraukos (jeigu yra) ir (arba kt.)), nuoroda internete apie švietimo konsultavimo priemonės įgyvendinimą (jeigu yra) ir/arba kt.)

3 priedo pav.

Pastaba: reikalinga atkreipti dėmesį į energijos rūšį nurodytą priemonės pavadinimo pradžioje.

5 žingsnis: Laukeliuose, kurių viršutiniame dešiniajame kampe matomas raudonos spalvos žymėjimas užvedus pelės žymeklį (žr. **4 priedo pav.**, pažymėta **5-uoju** numeriu paveikslėlyje) automatiškai pasirodo paaiškinantis komentaras.

5.	Švietimo ir konsultavimo priemonės detalus aprašymas (švietimo konsultavimo priemonės įgyvendinimo trumpos vykdytos veiklos (būdo bei priemonių) aprašymas, vykdytojai, arba pranešėjai, įgyvendinimą pagrindžiančių dokumentų pavadinimas (vartotojų, kurie buvo šviečiami ir konsultuojami sąrašas, mokymų programa, protokolai, fotonuotraukos (jeigu yra) ir (arba kt.)), nuoroda internete apie švietimo konsultavimo priemonės įgyvendinimą (jeigu yra) ir/arba kt.)	Priemonės aprašymas turi būti išsamus, aprašytos Tiekėjo vykdytos priemonės veiklos. Šios veiklos tiesiogiai apie energijos taupymą. Taip rekomenduojama pateikti nuorodas į priemonės įgyvendinimą pagrindžiančią dokumentaciją, nurodant dokumento datą, numerį ir pavadinimą.
----	--	--

Reikalinga užpildyti!

4 priedo pav.

6 žingsnis: atsižvelgiant į komentarus reikalinga pateikti informaciją visuose **pilkai** spalva paryškintuose laukeliuose. Užpildžius reikiamus laukelius šalia lentelės esantys raudonai užrašyti įspėjamieji komentarai pranyksta (žr. **5 priedo pav.**). T. y. užpildžius **6-uoju** numeriu pažymėtą laukelį komentaras „Reikalinga užpildyti!“ nebebus matomas. Teisingai užpildžius formą minėtų komentarų turi nelikti.

6.	Švietimo ir konsultavimo priemonės įgyvendinimo pradžia ir pabaiga	2021 01 - 2021 12	
7.	Vartotojų tikslinė grupė	Namų ūkiai daugiabučiuose namuose	
8.	Vartotojų tikslinės grupės dydis švietimo ir konsultavimo priemonės įgyvendinimo metu, vnt.		6 Reiklinga užpildyti!

5 priedo pav.

7 žingsnis: 7-uoju numeriu pažymėtų laukelių, kurie yra baltos spalvos (žr. 6 priedo pav.), duomenys užsipildo automatiškai pagal suvestinėje įvestus duomenis. 8-uoju ir 9-uoju numeriu pažymėti laukeliai taip pat užsipildo automatiškai, pagal ataskaitoje pasirinktus duomenis (šių skaičių koreguoti **negalima**).

10	Tiekėjo bendras vartotojų skaičius per ataskaitinius metus, vnt.		
11	Tiekėjo bendras patiektas vartotojams energijos kiekis per ataskaitinius kalendorinius metus, GWh		
12	1 proc. dalis bendro patiekto vartotojams energijos kiekio per ataskaitinius metus, GWh		
13	Taikytas energijos sutaupymo koeficientas	0,0025	8
14	Apskaičiuota sutaupyta energija vartotojų tikslinei grupei, GWh	0,00 GWh	9

6 priedo pav.

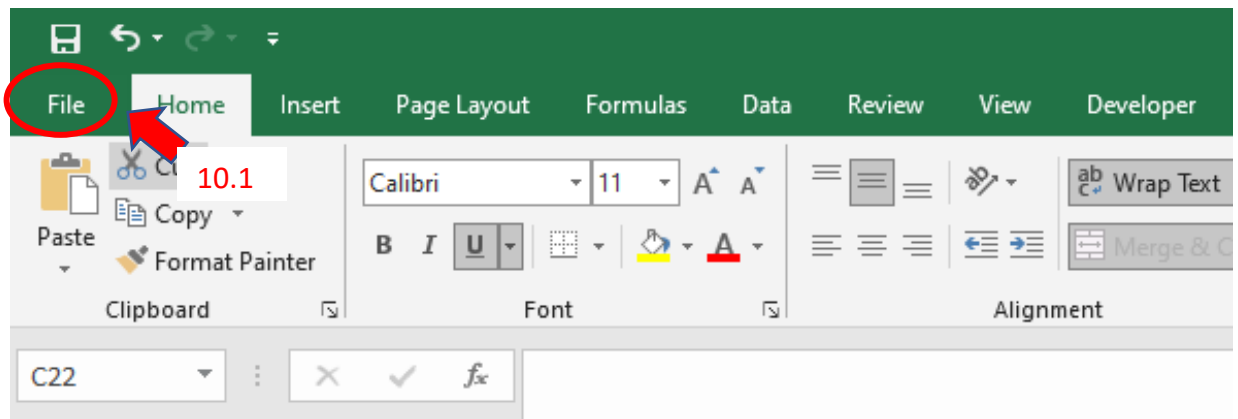
8 žingsnis: beliko užpildyti likusius pilkuosius laukelius (žr. 7 priedo pav.).

15	Išlaidos švietimo ir konsultavimo priemonei įgyvendinti, Eur	
16	Patvirtinu, kad pateikti duomenys yra teisingi.	
17	Duomenis pateikusio asmens pareigos, parašas, vardas ir pavardė	
18	Duomenis pateikusio asmens kontaktinė informacija (telefono Nr., el. paštas)	

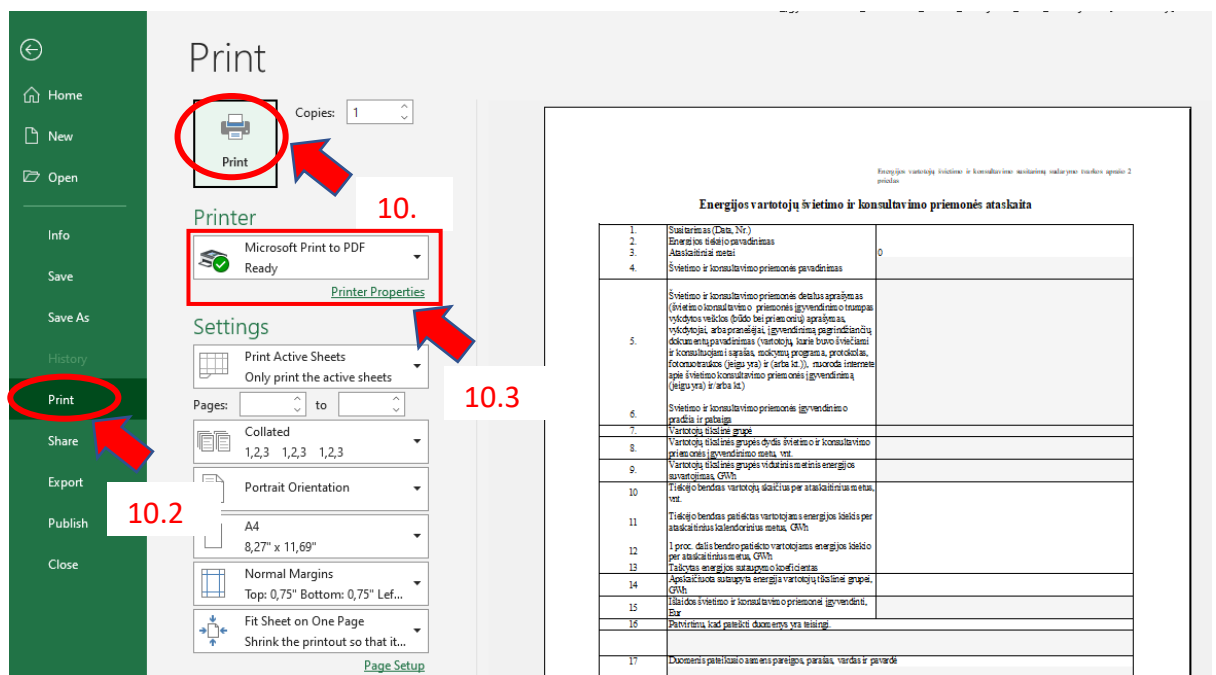
7 priedo pav.

9 žingsnis: užpildžius visus reikiamus ataskaitos lapus ir grįžus į suvestinės lapą **nieko pildyti nebereikia**, nes visi reikalingi laukeliai bus užsipildę automatiškai.

10 žingsnis: užpildžius ataskaitą, ją atsispausdinti galima viršutiniame meniu pasirinkus „File“/„Failas“ (žr. 8 priedo pav., 10.1 žingsnis), tuomet „Print“/„Spausdinti“ (žr. 9 priedo pav., 10.2 žingsnis). Atsiradusiame lange pasirinkti norimą spausdinimo būdą (10.3 žingsnis: šioje vietoje galima pasirinkti spausdinti popierinę versiją spausdintuvu arba sukurti PDF failą). Pasirinkus spausdinimo būdą dar kartą spausti „Print“/„Spausdinti“ (10.4 žingsnis). Jokių parametrų spausdinimui koreguoti nereikia, forma yra paruošta spausdinimui.

8 priedo pav.

9 priedo pav.

11 žingsnį reikia kartoti su suvestine ir kiekvienu švietimo ir konsultavimo priemonės ataskaitos lapu.

12 žingsnis: užpildytą, ataskaitą .xls formatu bei pasirašytą .pdf formatu, kartu su ŠKP įgyvendinimo faktą pagrindžiančiais dokumentais iki vasario 15 d. reikalinga atsiųsti el. paštu skp@ena.lt